

Poliolehti

Suomen Polioliitto ry:n jäsenlehti

1/2012

Hyvää kevättä tulossa!

Valtakunnallinen Pieni Ele-keräys toteutettiin jo 105:n keran presidentinvaalien yhteydessä. Keräyksen tuotto käytetään kotimaan vammais- ja terveystyön hyväksi. Keräyksessä on mukana 18 vammais- ja terveysjärjestöä. Keräystyössä on mukana 12 000 vapaaehtoista ympäri maata. Suomen Polioliitto ry on yksi keräyksessä mukana olevista järjestöistä, nyt neljännen kerran.

Emme ole keräysorganisaation virallinen jäsen, mutta mukana ns. erillissopimuksella. Varsinaista liitto-osuutta emme keräyksestä saa, vaan tuotomme on osa alueille jäävää keräystuottoa. Silti Suomen Polioliiton tapaiselle järjestölle, jonka talous pohjaa RAY:n avustukselle eikä omaisuutta ole, saatu keräystuotto on tärkeäkin tärkeämpi. Keräystuotolla voimme vahvistaa neuvontapalvelujamme ja toteuttaa tiedotus- ja edunvalvontahankkeita, joihin RAY ei avustusta ole myöntänyt.

Vuoden 2012 presidentinvaalien ja myöhemmin syksyllä kunnallisvaalien Pieni Ele kerä-

ystuotoilla Polioliitto rahoittaa alueellisen neuvontapalvelutoiminnan ohella myös poliokyseilyä ja polio-opiaan päivityksen. Kaikkien näiden hankkeiden tarkoituksena on antaa lisäpuhtia edunvalvonnalle ja tiedotustoiminnalle.

Kiitokset kaikille lipasvahteina istuneille tai muutoin mukana olleille.

Tuloksia odotellaan

Edunvalvonta ilman ”tilastofaktaa” ja tutkimustietoa on hankalaa, jollei peräti mahdotonta. Mutu-tuntumalla eivät asiat etene, vaikka joskus olisi syytä. Jokainen meistä on varmaan ainakin kerran kuullut päättäjän vastauksen, jossa todetaan, että yksittäistapauksiin ei oteta kantaa. Samantapaisen vastaanoton saa järjestö lähestyessään virkamiehiä ja poliitikkoja, jolle vaatimusten perusteeksi löydy tutkimustuloksia ja luotettavia tilastoja.

Nyt me keräämme sitä kylmää faktaa edunvalvontamme tueksi. Kuten järjestötoiminnassa aina, ilman jäsenistöä emme tästäkään haasteesta selviä. Tarvitsemme

apuanne! Saatte postitse vastatavaksenne lähes 30-sivuisen kyselylomakkeen. Toivottavasti jaksatte vastata ja palauttaa kyselyn. Vastauksia verrataan vuoden 2003 vastauksiin ja näin saamme kerättyä tiedon mm. toimintakyvyn muutoksista viimeisen kymmenen vuoden ajalta. Onko toimintakyvyn aleneminen seurausta pelkästä ikääntymisestä vai onko tahti niin nopeaa, ettei sitä ikääntyminen selitä? Tähän kysymykseen meillä on nyt ainutlaatuinen tilaisuus saada vastaus ja faktaa.

Polio ja poliovammaiset eivät herätä juurikaan suurta innostusta suomalaisissa lääkäreissä. Ainakaan, jos mittarina pidetään sitä, ettei poliosta tietäviä, asiantuntijaksi poliojärjestöjen käyttöön (maksua vastaan) antavia asiantuntijoita tahdo löytyä. Mutta ei tilanne ihan sysimusta ole. Käpylän Kuntoutuskeskuksesta löytyy fysiatri Eija Ahoniemi ja Tikkurilan terveysasemalta LT Kirsi Valtonen. He ovat antaneet pikkusormensa polioasialle ja ovat mukana poliokyselyssä, vastaavat analysoinnista ja tulosten raportoin-

nista. Luulevat antaneensa vain pikkusormen, mutta meidän viemme koko käden.

Kyselyn tuloksia odottavat innolla lisäksemme joukko suomalaisia ja eurooppalaisia tutkijoita. Eikä innostustaan ole salanneet Euroopan Poliounionin jäsenjärjestöjen edustajatkaan, kun on käynyt ilmi, että meillä täällä Suomessa on tehty kattava toimintakyky kysely jo vuonna 2003, joten pitkän ajan seuranta voidaan tehdä NYT! En väitä, etteikö muuallakin olisi kyselyjä tehty, on toki. Mutta ei näin kattavaa eikä taustalla yhtä asiantuntevaa analysointia.

On ilmeisesti suomalaisuudelle tyypillistä, että vähättelemme saavutuksiamme ja luulemme kaiken olevan paremmin muualla. Nyt en suostu vähättelemaan. Ei meitä vähätellä maailmalla-kaan.

Hyvää kevättä kaikille!

Birgitta Oksa
päätoimittaja

Lisää tehoa tutkimukseen ja edunvalvontaan

- seurantakysely liikkeelle

Polioprojektin kyselyyn vuonna 2003 osallistuneille poliovammaisille postitetaan tämän kevään aikana kyselylomake, jolla kartoitetaan polion sairastaneiden tämänhetkistä tilannetta Suomessa, polion myöhäsoireiden vaikutusta sekä vammaan liittyvien palvelujen saatavuutta ja niiden laatua. Kysely on jatkoa polion- ja polion myöhäsoireiden vaikutusta ihmisten arkielämään vuosina 2003-2005 selvittäneelle projektille.

Suomen Polioliitto ry ja Käpylän Kuntoutuskeskus keräävät yhteistyössä tietoa siitä, millaisia muutoksia poliovammaisten toimintakyvyssä on tapahtunut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tällaisen pitkän aikavälin seurannan mahdollistaa se, että käytettävissä vertailutietona on Polioprojektissa vuonna 2003 suoritettujen kyselytulokset.

Kyselyn tietojen analysointi ja tutkimustyö toteutetaan sitten Käpylän Kuntoutuskeskuksen hallintoylilääkäriin, fysiatri Eija

Ahoniemen ja LT terveyskeskuslääkäri Kirsi Valtosen johdolla.

Tämän keväällä 2012 toteutettavan kyselyn alustavat tulokset tullaan julkaisemaan mm. sekä Poliolehdestä että Invalidiliiton Käpylän Kuntoutuskeskuksessa NOSCOS (Nordic Spinal Cord Society)-kongressissa touko-kuussa 2013. Kyselyn tuloksia tullaan hyödyntämään myös useissa myöhemmissä tutkimus- ja edunvalvontahankkeissa.

Tiedon keräämisen toteuttaa Suomen Polioliitto ry, joka

postittaa kyselyn palautuskuorineen. Vastausaikaa on varattu pari viikkoa. Toivomme, että jaksaisitte omalta osaltanne olla mukana hankkeessa ja vastata kyselyyn. Ilman vastaajien aktiivista panosta tutkimushanke ei onnistu.

Lisätietoja:

Birgitta Oksa,
puh 09-6860990, s-posti:
birgitta.oksa@polioliitto.com.

Kannen kuva
Noora Lehtovuori

Poliolehti

Julkaisija:
Suomen Polioliitto ry

Päätoimittaja:
Birgitta Oksa

Toimitus:
Kumpulantie 1 A 6 krs.
00520 Helsinki
puh. 09 - 686 0990
fax 09 - 6860 9960
sähköposti:
birgitta.oksa@polioliitto.com

Lehti ilmestyy
4 kertaa vuodessa

Ilmoitusmyynti
NetConnection Oy
Puh. 09 547 4100
Gsm: 050 540 2557
samira.taina@netconn.net

Mainosilmoitusaineistot
studio@akarjalainen.net

Taitto
Antero Karjalainen

Paino
MIKTOR Oy
ISSN 1237-2781

Suomen Polioliitto ry

Poliolehti 1/2012

Sisältö

Lisää tehoa tutkimukseen ja edunvalvontaan	2
- seurantakysely liikkeelle	2
Vuosikokoukset	3
Euroopan poliokonferenssi suomalaisen lääkärin silmin – osa II	8
Puhumisen ja nielemisen vaikeus	24

Uutisia

Pieni Ele-keräys Satakunnassa	6
Pieni ele -keräys tuotti 2,3 miljoonaa	7
Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden tarve arvioitava yksilöllisesti	10
Polion myöhäsoireet - yhteinen haaste	10
Uusi jättijärjestö ravistelee sirpaleista hyvinvointikeskustelua	11
Raha-automaattien pelaaminen nousukiidossa	12

Suomalaisen hyvinvointiin lähes 400 miljoonaa euroa	13
Thaimaalainen ruokakurssi Tampereella	14
Esteettömyyden esitaistelija Juhani Kivipelto täytti 70 vuotta	15
Kuulumisia Pohjois-Suomesta	19
Kuntoa ja tuttuja Jatulissa	19
END POLIO NOW-konsertti	23
Kokousterveisistä Pohjanmaalta	28
Ihan epänormaalia -näyttely Tampereella Työväenmuseo Werstaassa	33

Kurssi uutisia

Suomen Polioliitto ry:n kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskurssit vuonna 2012	16
Ensikertalainen Lehtimäellä	26
Polioliiton kurssihakemus	22
Poliohuollon lomahakemus	35

Muuta

Meidän sakilta	5
Miten kuluu talvipäivä, kun käytössä ei ole sähköä eikä vettä?	18
Minun polioni	29
Rauman vinkkelsit	32
Suomen Poliohuollon puolelta	34
Osastot	36
Suomen Polioliitto ry:n valtakunnalliset tapahtumat vuonna 2012	38
Kela tiedottaa	38
Erkki Rafael Lahti on poissa	39

Suomen Poliohuolto ry:n sääntömääräinen vuosikokous

Suomen Poliohuolto r.y:n sääntömääräinen vuosikokous pidetään lauantaina 12.5.2012 klo 14.00 Ruskeasun koululla Tenholantie 15 Helsingissä. Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen 11 § määrämät vuosikokousasiat. Tervetuloa.

Hallitus

Kokouspäivän ohjelmaan sisältyy klo 12.30 alkava opastettu kiertokäynti koulun tiloissa, jonka jälkeen yhdistys tarjoaa kokoukseen osallistuville lounaan. Lounaalle osallistuvien tulee ilmoittautua ennakoon toimistolle puh. 09-686 0990 tai sähköpostitse osoitteella kirsti.paavola@polioliitto.com

Suomen Polioliitto ry

Toimisto/Poliolehdien
toimitus: Kumpulantie 1 A 6 krs., 00520 Helsinki
Puhelin: 09-6860 990
Fax: 09-6860 99 60
Sähköposti: birgitta.oksa@polioliitto.com
www-sivut: www.polioliitto.com
Pankki: Sampo 800015-70432857

Polioinvalidit ry

Toimisto: Kumpulantie 1 A 6 krs. 00520 Helsinki
Puhelin: 09-6860 990
Fax: 09-6860 99 60
Sähköposti: kirsti.paavola@polioliitto.com
www-sivut: www.polioliitto.com
Pankki: Sampo 800013-222875

SUOMEN POLIOHUOLTO ry

Toimisto: Kumpulantie 1 A 6 krs. 00520 Helsinki
Puhelin: 09-6860 990
Fax: 09-6860 99 60
Sähköposti: leo.hanninen@pp1.inet.fi
www-sivut: www.polioliitto.com
Pankki: Sampo 800017-287221

Polioinvalidit ry:n

sääntömääräinen vuosikokous

aika: lauantaina 28.04.2012 klo 12.00-

paikka: Valkea Talo, auditorio, Ilkantie 4, 00400 Helsinki

Kokouksessa esillä:

yhdistyksen sääntöjen (8§) vuosikokoukselle määrämät asiat
Ennen kokousta, alkaen klo 11.30- kahvitarjoilu, lounas n. klo 15.00. Kokous jatkuu tarvittaessa ruokailun jälkeen.

Lounaasta peritään 10 €:n suuruinen maksu. Maksun voi suorittaa yhdistyksen tilille Sampo 800013-222875. Lounaan voi maksaa myös osastolle, joka kerää maksut yhteiskuljetuksen aikana.

Kokousjärjestelyjen ja ruokailun onnistumiseksi pyydämme ystävällistä etukäteisilmoittautumista 13.4.2012 mennessä toimistolle puh. 09-6860990 tai sähköpostitse kirsti.paavola@polioliitto.com. Ilmoittautumisen yhteydessä voitte myös kertoa mahdollisesta erikoisruokavaliosta.

Vuosikokousaineisto jaetaan kokouspaikalla. Mikäli haluatte vuosikokousaineiston etukäteen postitettuna kotiin, voitte tilata sen puhelimitse 09-6860 990 tai sähköpostitse kirsti.paavola@polioliitto.com. Aineistot julkaistaan vuosikokouksen hyväksymässä muodossa Poliolehdessä 2/2012.

Paikallisosastot järjestävät vuosikokoukseen yhteiskuljetuksia, joista voi kysyä suoraan osastosta. Kysy kuljetuksesta:

Lahden osasto: Ritva Jokela, 044 514 2256
Pohjanmaan osasto: Gunvor Vesterlund, 050 0167547
Pohjois-Suomen osasto: Tuula Pukkila, 040 5577405
Savon osasto: Iiris Karvinen, 040 0649677
Satakunnan osasto: Sirpa Haapala, 040 7742620
Tampereen osasto: Pirjo Karin-Oka, 041 5338755
Varsinais-Suomen osasto: Lauri Jokinen, 040 5948975

Tervetuloa päättämään yhteisistä ja tärkeistä asioista!!

Polioinvalidit ry Johtokunta

Apteekkeja

Kupittaan Apteekki

Kunnallissairaalan tie 20
Kaupunginsairaalan alue, 20700 Turku
p.02-2517222

Haukiputaan Apteekki

Välitie 1
Kellon sivuapteekki, Kissanukuja 4
www.haukiputaanapteekki.fi

Kelan matkojen yhdistäminen

Vuoteen 2013 syksyyn mennessä maassa tulee voimaan KELAN, sv-korvattavat matkat ja määritellyt matkojen yhdistämistoimet. Yhdistämiseen vaikuttaa Kelan tavoitteisiin säästää koko valtakunnassa kuljetuskustannuksissa. Samalla menettely tuo takseille ns. tilausvälityskeskukseen sekä suorakorvausjärjestelmän käytön.

Onneksi muutokseen sisältyy poikkeus, oikeus tuttuun taksiin; ”Kelan vaikeavammaisten kuntoutusta saavilla asiakkailla ja aiemmin sitä saaneilla 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä on edelleen oikeus käyttää tuttua taksinkuljettajaa, ns. vakiotaksia. Vakiotaksia voivat käyttää myös yksin matkustavat alle 16-vuotiaat lapset ja vaikeasti sairast lapset. Vakiotaksia ei tilata keskitetystä tilausnumerosta, vaan asiakas sopii tilauksesta haluamansa autoilijan kanssa.”

Seuratkaa alueenne Kelan tiedotteita missä vaiheessa Teidän alueellanne muutokseen on siirretty tai siirrytään. Samalla on huomioitava, että järjestelmän muutos ei aiheuta muuta järjestelmän muutosta kuin tilauksen ja maksun kohdalla.

Maan hallituksen tuumingit:

Tällä hetkellä maan hallitus käy kulissien takana kovaan kädenvääntöä säästöistä ja veronkorotuksista. Vaihtoehtoina on väläytetty ns. ”solidaarisuusvero” rikkailta ja arvonlisäveron korotusta kaikilta sekä autonkäytön lisämaksuja. Maksaisin mielelläni ”solidaarisuusvero” kunhan minulle ensin taattaisiin 100.000 euron vuositulot! Autoilun ja arvonlisäveron maksuun kajoaminen kohdistuisi kaikkiin ryhmiin.

Täytyy toivoa, että lupaustensa mukaan maan hallituksen säästöt eivät kohdistuisi heikompi-osaisiin.

Toinen ongelma on sitten mitä kuntatasolla tapahtuu. Samat ongelmat tulevat kunnissakin kyllä viimeistään syksyllä eteen. Mietitään säästökohteita ja -ryhmiä. Niiden kehitykseen Tekin vaikuttaa seuraamalla aktiivisesti kuntanne päätöksentekoa.

Tiedokseenne ja käyttöönne:

Vammaispalvelujen käsikirjassa on tapahtumakalenteri, johon voi itse tehdä tapahtumailmoituksia. Eli jos katsotte, että järjestämästänne tapahtumasta voisi levittää tietoa niin tietä kalenteriin. Kalenterin löydätte: www.vammaispalvelujenkasikirja.fi

Pehmeät paketit:

Tänä vuonna joulun vietto oli suvun kanssa mietitty siten, että nyt oli lasten perheillä vuoro kutsua kotiinsa omat vaimon puolen sukunsa. Tietenkin lapset kysyivät etukäteen mitä Pappa haluaa joululahjaksi. Sanoin, että jotain pehmeää. Niinpä sainkin sellaisen, mukana oli punaisia sydämen kuvia ja seuraavia tekstiä:

”Vaikka olet niin kaukana, jossa auringonlaskun takana, olet sydämessäni”

”Kaikki on turhaa ilman rakkautta”

”Lempipaikkani on Sinun luonasi. Muut paikat eivät kelpaa, kuin vain Sinun

luonasi. Ei paikalla väliä”

”Rakkautta ei voi tuntea, se täytyy hyväksyä, omaksua ja antaa sen viedä”

”Ennen olin nokkela, jopa viisas. Nyt olen vain hölmö, hölmö ilman Sinua”

”Jos näet minun hymyilevän, voit olla varma, että ajattelen Sinua”

Se pehmeä paketti minkä lapsilta sain oli punaisilla sydämillä ja oheisilla teksteillä varustettuna, todella käyttökelpoinen pehmeä, VESSAPAPERIRULLA. Lapset ovat ihania.

Vihaiset Linnut:

Tiedättehän mitä ovat Angry Birds? Joo ne ovat Rovion maailman kuuluisimmat puhelin ja nettipelit. Tutustuin ja opettelin pelaamaan niitä Huittisten veljesten kännyköillä. Kolme vanhinta olivat saaneet syksyn aikana uudet kännykät, joihin oli tietenkin asennettu tämä peli.

Ongelmana oli vain saada veljeksistä joku joka ehtisi pysähtymään ja opettamaan Papalle pelin. Sitten tarppäsi. Isommat pojat läksivät laskettelemaan ja ilmoittivat jättävänsä kännykät kotiin. Niinpä me sitten nuorimman veljekseni, ikä 4 v, kanssa linnoituauduimme sohvalle, takavarikoimme yhden kännykän ja nuorimmainen alkoi opettamaan Papalle lintu-pelejä.

Onneksi nuorimmaisen hermot kestivät Papan opettamisen ja jo parin tunnin kuluttua osasin jo pelata aika hyvin. En toki pärjännyt herra 4 v:lle, mutta kuitenkin. Tuli mieleeni, että minä taidan lähiaikoina uusia puhelintani, edes hankin uuden varapuhelimen....

Aurinkoa ja lämpöä Teille kaikille

Jussi

Erkintalo Voitto, kun hän istuu eräänä lauantaina Sampolan kirjastossa.

tuivat vapaaehtoistyöhön ja tulivat hienosti auttamaan meitä urakassamme.

Olin kuntavastaavana ensimmäistä kertaa, enkä tiennyt mihin lupauduin. Aluksi olin pienen pakokauhun vallassa peläten, että selviänkö tehtävästä. Aikaisemmin olen toiminut osastomme keräysvastaavana useammalla paikkakunnalla. Kokemus oli siis vain meidän osaston tuntien jaosta ja tietysti sitten tuli arvosteltua kuntavastavien tiedottamista ja toimintaa. Nyt tiedän kuntavastavan tehtävän laajuuden, ainakin jos alue on laaja ja tunteja / äänestyspaikkoja paljon.

Mutta tehtävän olin vastaanottanut, valmistautunut arvosteluun ja parin kuukauden työrupeamaan. Ensin selvitin keräyspaikat ja tilasin keräysmateriaalin (320 lipasta, 160 huiivia, lipasvahdin ohjeita ja lattiaständejä). Keräyspisteiden kanssa, mikäli ne eivät olleet kunnan paikkoja, piti myös sopia, että Pieni ele-keräys on heille OK.

Itella toimitti materiaalin minulle joulun jälkeen isolla kuorma-autolla, ja kotonani oli sitten pahvilaatikoita siellä sun täällä. Mitään aikaisempaa pohjaa tuntijaolle ei ollut käytettävissä. Usean Exel-taulukon avulla täsmäytin tunnint ristiin ja rastiin. Kun keräyspaikat ja tunnint oli selvitetty, piti jokaiselle yhdistykselle tehdä oma pussi, jossa oli mm. numeroidut keräyslippaat, esitteet ja kaikki muu keräysmateriaali. Sitten kotonani olikin 19 nimettyä isoa muovipussia odottamassa liikekannallepanoa eli toimitusta sovittuun noutopaikkaan ja loput materiaalit odottamassa toista vaalikierrosta pahvilaatikoissa.

Yhdistyksen kanssa oli sovittu keräysmateriaalin nouto ensimmäiselle kierrokselle, kaikki hakivat ja kiittasivat materiaalinsovitusta. Ensimmäisen kierroksen lippaiden palautukseenkin sovittiin tietty päivä ja tietty aika, tällöin oli myös toisen kierroksen lippaiden vastaanotto. Keräyksessä mukana olleet yhdistykset noudattivat hyvin annettuja aikoja ja koska lippaat palautettiin sovittuun, niin saimme rahatkin lajiteltua aikataulun mukaisesti.

Sampopankkiin toimitimme pussitetut rahat. Sinnekin oli sovittu toimitusaika pankin aukioloajan ulkopuolella. Meitä oli vastassa monta virkailijaa vain meitä varten, kun kolmella autolla pusseja kuljetimme. Virkailijat kiittasivat jokaisen pussin vastaanotetuksi ja heti poistuttuamme pankista, tuli turva-auto hakemaan rahat viralliseen laskentaan ja pa-

rin päivän kuluttua ne olivat avatulla keräys-tilillä. Kun molempien kierroksien tulokset olivat selvillä, niin oli taas asiaa pankkiin. Tällä kertaa tili tyhjennettiin. Puolet keräys-tuotosta lähti keräystoimikunnalle ja loppu puolet paikallisille yhdistyksille istuttujen tuntien suhteessa.

Mitä pitäisi muuttaa tai pitää ennallaan Pieni ele-keräyksessä? Kentältä saadun palutteen mukaan ainakin jo parissa keräyksessä käytetty lattiaständi on sekä hankala kuljettaa että pystyttää ja pitää pystyssä esim. tavaratalojen tuulisten oviaukkojen läheisyydessä. Tekstiviesti lahjoitus-esitteestä oltiin myös montaa mieltä, enemmistö piti sitä turhana. Lipas oli nyt aikaisempaa vahvempi ja melko hyvän kokoinen kuljettaa. Huivia monet pitivät vain lippaan ympärillä, tosin se kyllä välillä lämmitti kaulallakin. Rahan jakaantumisestakin oltiin montaa mieltä, pääasiassa monet ehdottivat, että paikallistasolle saisi jäädä enemmän, kun täällä se mahdollisesti suurin työ tehdään. Rahan loppulliseen jakoon meillä kuitenkin on hyvin pieni, niin sanoakseni olematon sanavalta, toiveita kyllä voimme esittää.

Keräyspisteet olivat usein kaukana ja syrjässä varsinaisesta vaalitapahtumasta, joka tietysti sinänsä oli oikein, että emme häirinneet vaalitapahtumaa, kun istuimme lippaan takana vienosti hymyillen ja kiittäen jokaista lahjoittajaa. Istumapaikat olivat usein vetoisia ja kylmiä, ja siihen ei aina auttanut vaikka olisi päällensä pukeutunut kaiken mahdollisen. Tämä oli tietysti odotettavissa, koska vuodenaikana oli talvi. Hyvin me silti kärsimme vilua ja nälkää, juoda ei uskaltanut, koska WC oli usein kaukana ja lipasta ei sopinut jättää yksikseen. Lipasvahtivuoron päätyttyä palasimme kotiin lämmittelemään ja oikomaan puutuneita jäseniämme ja kenties onnellisena, että on oman kortensa kekkoon kantanut.

Kaiken kaikkiaan olen tyytyväinen osastomme jäsenistöön, joka osallistui Pieni ele-keräyksen toteutumiseen Satakunnassa. Olen ylpeä myös jäsenistä, jotka olosuhteiden pakosta eivät voineet konkreettisesti osallistua, mutta olivat hengessä mukana. Suuri kiitos myös vapaaehtoisille ei jäsenille, jotka auttoivat meitä keräyksessä. Nyt jäämme odottamaan syksyn kunnallisvaaleja.

Teksti ja kuva: Sirpa Haapala

Useissa kunnissa tehtiin ennätystulos

Kerttu Paavola osallistui lipasvahtina Pieni Ele-keräykseen Hyvinkäällä. Hän on Suomen Polioliitto ry:n jäsensihteeri Kirsti Paavolan äiti ja mukana talkoissa jo neljättä kertaa.

- Myös muut kuin järjestöjen varsinaiset jäsenet voivat olla mukana keräyksessä myös lipasvahtina. Tästä saa hyvän mielen, hymyilee Kerttu Paavola.

Pieni ele -keräys tuotti 2,3 miljoonaa

Kotimaisen vammais- ja terveys-työn hyväksi tehtävä Pieni ele -keräys sai lahjoituksia 2,3 miljoonaa euroa. Pieni ele -keräys järjestettiin presidentinvaalin yhteydessä äänestyspaikoilla ympäri Suomen. Keräyksen kulut olivat tänä vuonna vain seitsemän prosenttia, kiitos vapaaehtois- ja talkootyön.

Pieni ele on 18 vammais- ja terveysjärjestön yhteinen keräys, jolla kerätään rahaa kotimaiselle vammais- ja terveys-työlle. Lahjoitusten avulla helpotetaan kotimaan vammaisten ja pitkäaikaissairaiden arkipäivää. Lahjoitusvaroilla järjestetään muun muassa vertaistukea sairaille ja vammautuneille, annetaan neuvontaa ja hankitaan apuvälineitä. Puolet tuotosta jää sen kunnan vammais- ja terveysyhdistysten toimintaan, jossa lahjoitus on tehty.

- Useissa kunnissa tehtiin ennätyskeräystulos. Parhaimmillaan lahjoituksia tuli joissain kunnissa jopa kaksi kertaa enemmän kuin vastaavassa keräyksessä edellisessä presidentinvaalissa. Esimerkiksi Forsassa, Kittilässä, Kolarissa, Uudessakaarlepyyssä ja Vaasassa lahjoituksia tuli kymmeniä prosentteja enemmän, kertoo keräyksen projektipäällikkö Erika Mäntylä.

Edelleenkin suosituin keräystapa on perinteinen äänestyspaikoilla tapahtuva lipas-keräys. Keräyksessä oli mukana yli 13 000 vapaaehtoista ympäri Suomen.

Lämmin kiitos kaikille lahjoittajille sekä keräyksessä mukana olleille vapaaehtoisille. Keräyksen tuotolla on suuri merkitys järjestöjen tärkeälle työlle paikallisella ja valtakunnallisella tasolla, painottaa Erika Mäntylä.

Seuraavan kerran Pieni ele -keräys järjestetään kunnallisvaalien yhteydessä lokakuussa 2012.

Auttaminen alkaa läheltä.

Presidentinvaalien Pieni Ele-keräys Satakunnassa

Suomen kansa on saanut uuden presidentin ja Suomen Polioliitto keräystuloja. Lipasvahteina olleet Polioinvalidien osastot saavat myös oman osuutensa lipasvahtiurakasta.

Satakunnan osasto osallistui Pieni ele -keräykseen Porissa, Raumalla, Eurassa ja Eurajoella. Tunteja tuli tuplaten verrattuna edellisiin vaaleihin. Tuotto ei kuitenkaan ollut kaksinkertainen, johtuen siitä, että presidentinvaalien toinen kierros jäi äänestysprosenttiltaan pienemmäksi kuin ensimmäisellä kierroksella. Mielestäni kuitenkin toinenkin kierros kannatti istua.

Tässä kirjoituksessa käsittelen pääasiassa Porin aluetta, josta parhaimmat kokemukset sain toimittuani niin kuntavastaavana kuin osaston keräysvastaavana.

Porissa molempien kierroksien tunnint yhteensä 1939 (49 eri äänestyspistettä), näistä tunneista Satakunnan osaston Polioinvalidit hoitivat 159 tuntia. Tuntijako muuttui alkuperäisestä, koska muutamat yhdistykset eivät voineet hoitaa heille jaettuja tunteja ja kun ne eivät muillekaan yhdistyksille kelvanneet, niin Polioinvalidit hoitivat ne. Osallistuvia liittoja Porissa oli 16 (yhdistyksiä mukana 19). Tuntijako suoritettiin ohjeen mukaan liittokohtaisesti. Saman liiton sisällä olleet yhdistykset jakoivat keskenään ko. liiton tunnint.

Satakunnan osaston jäsenistö oli hienosti aktiivinen ottamaan lipasvahtivuoroja, pitkiäkin istumisia, kiitokset heille. Onneksi meillä kuitenkin oli käytettävissä myös ystäviä, sukulaisia ja tuttavita, jotka osallis-

Euroopan poliokonferenssi suomalaisen lääkärin silmin – osa II

Edellisessä Polio-lehden numerossa kerroin kansainvälisen poliokonferenssin ensimmäisen päivän annista. Tässä lehdessä käyn läpi polioon liittyviä erityiskysymyksiä käsitteleviä esityksiä. Seuraavassa numerossa tulen esittelemään mm. fysioterapiaa ja immunoglobuliinihoitoja käsittelevien esitysten sisältöjä.

Ortopedisien kirurgian ongelmia ja mahdollisuuksia

Ortopedian professori Anders Stenström Ruotsista käsittelee esityksessään ortopedisen kirurgian ongelmia ja mahdollisuuksia polion sairastaneilla. Ongelmia aiheuttavat heikot lihasvoimat, lihasten surkastuminen sekä epätasapaino ojentaja- ja koukistajalihasen välillä. Nämä asettavat myös erityisiä vaatimuksia leikkauksen jälkeiselle kuntoutukselle ja tukisidoksille.

Lonkkavaivat ovat yleisiä polion sairastaneilla ylikuormituksen, lihasjäykkyyden, lonkan limapussitulehduksen ja nivelrikon vuoksi. Lonkan tekonivelleikkauksiin on suhtauduttu varovasti lihasheikkoudesta johtuvan nivelen sijoitautumisen vuoksi. Professori Stenströmin kokemuksen perusteella huolellisella leikkauksen suunnittelulla sekä leikkauksen jälkeisellä kuntoutuksella voidaan kuitenkin saavuttaa hyviä tuloksia myös polion sairastaneilla.

Polvinivelen tähytystä (artroskopia) voidaan käyttää kierukka- ja rustovaurioiden hoidossa samalla tavalla kuin terveillä. Joissain tapauksissa voidaan harkita myös tekoniveltä polveen. Sen sijaan sääriluun yläosan osteotomia (luun asennon korjaus) ja jännesiirteet ovat pääsääntöisesti vasta-aiheisia polion sairastaneilla. Yliojentuva polvi hoitetaan ensisijaisesti tukisidoksella. Epävakaaseen nilkkaan voidaan harkita jäykistysleikkausta, mutta useimmat nilkan ja jalkaterän ongelmat voidaan hoitaa tukisidoksilla, pohjallisilla tai erityisjalkineilla. Murtumat hoidetaan polion sairastaneilla kirurgisesti samojen periaatteiden mukaan kuin muillakin. Fysioterapia ja erilaiset tuet ovat välttämättömiä leikkauksen jälkeisessä hoidossa.

Anestesia – polio huomioon

Anestesiologian professori Selma Harrison USA:sta kertoi polioivammaisten anestesiaan liittyvistä erityiskysymyksistä. Tutkimuksia aiheesta on varsin vähän, viimeisen 10 vuoden ajalta 10 tapauselostusta ja yksi väestötason tutkimus. Polioivammaisten anestesiaa koskevat suositukset perustuvatkin pitkälti siihen, millaisia ongelmia voidaan olettaa aiheutuvan polion aiheuttamista muutoksista.

Jokaisen polion sairastaneen tilanne tulee arvioida hyvin ennen leikkausta. Hengitystilavuuk-sien mittaukset ja tarvittaessa verikaasuanalyysi tulee tehdä kaikille polion sairastaneille. Vaikka tutkimustietoa aiheesta on vähän, leikkauksen jälkeiset hengitysongelmat näyttäisivät

olevan merkittävin anestesiaan liittyvä riski polioivammaisilla. Suurimmassa riskissä ovat ne, jotka akuutin poliomyeliitin yhteydessä tarvitsivat rautakeuhkoa tai jotka nykyisin joutuvat käyttämään hengityslaitteita. Myös hankala skolioosi ja uniapnea saattavat ennakoita hengitysongelmia anestesiaan liittyen. Ennen leikkausta olisi hyvä myös selvittää onko esim. lihaskireyksen vuoksi jotain rajoituksia potilaan asettelemisessa leikkauksipöydälle. Asentovirheiden vuoksi myös ääreishermit voivat olla alttiimpia painevammoille leikkauksen aikana. Lisäksi tulisi jo etukäteen laatia suunnitelma leikkauksen jälkeisen kivun hoitoon.

Tiedetään, että polion sairastaneet ovat herkempiä tietyn

tyyppisille lihaksia rentouttaville aineille. Mikäli näiden aineiden käyttö on välttämätöntä, professori Harrison suositteli käyttämään puolitettyä annosta sekä varmistamaan erityisellä seurantalaitteella lihastoiminnan palautuminen ennalleen ennen herätystä. Lisäksi professori Harrison suositteli välttämään -mysiini -pääteisten antibiootien käyttöä 48 tunnin ajan leikkauksen jälkeen, koska ne voivat vaikuttaa hermolihasliitoksen toimintaan.

Suolen toimintaan apua oikeasta ravinnosta

Urologi Lise Kay Tanskasta kertoi rakon ja suolen toimintaan liittyvistä ongelmista polion sairastaneilla. Jo polioepidemioiden aikaan todettiin, että akuuttiin polioon liittyi 20%:lla rakkoumpi. Tuoreen tanskalaisen kyselytutkimuksen perusteella polion sairastaneilla on selvästi enemmän ongelmia rakon toiminnan kanssa kuin väestöllä yleensä. Lisäksi amerikkalaisen tutkimuksen (1996) perusteella rakko-ongelmat ovat yleisempiä niillä polion sairastaneilla, joilla on todettu polion myöhäisoiroyhtymä verrattuna niihin, joilla sitä ei ole. Suolionneista polion sairastaneilla ei ole tutkittua tietoa, mutta yleisesti tiedetään, että toimintakyvyn heikkeneminen ennakoii ongelmia suolen toiminnan kanssa.

Rakon toimintaan liittyvissä ongelmassa kannattaa käydä läpi juomis- ja virtsaamistottumukset, koska joskus ongelma ratkeaa jo näitä muuttamalla. Lisäksi on tärkeää, että kotioloissa wc on esteetön oma toimintakyky huomioiden. Jos oireet häiritsevät em. toimenpiteistä huolimatta, kannattaa hakeutua jatkotutkimuksiin. Perusterveydenhuolloissa voidaan sulkea pois muut sairaudet kuten esimerkiksi eturauhasen liikakasvu, sokeritauti tai virtsarakon tulehdus. Lisäksi virtsateiden ultraäänitutkimuksella voidaan selvittää tyhjeneekö rakko kunnolla virtsatessa. Tarvittaessa potilas voidaan ohjata urologille jatkotutkimuksiin.

Suolen toiminnassa ummetus lienee yleisin ongelma. Usein riittävästä nesteiden ja kuitujen saannista sekä säännöllisestä wc:ssä käynnistä huolehtiminen riittää hoidoksi. Tarvittaessa voidaan käyttää laksatiiveja ja peräruiskeita. Ravinnon kuitumäärää lisääviä laksatiiveja (esim. Vi-Siblin® ja Agiocur®) ja osmoottisia laksatiiveja (esim. laktuloosi ja makrogoli) voi käyttää rajoituksetta pitkiäkin aikoja. Sen sijaan suolta stimuloivat laksatiivit (esim. senna, bisakodyyli ja natriumpikosulfaatti) saattavat pitkäaikaisessa käytössä pahentaa tilannetta.

Kipu yleistä

Kuntoutuslääketieteen professori Katharina Stibrant Sunnerhagen Ruotsista käsittelee esityksessään kipua polion sairastaneilla. Kipu on epämiellyttävä aistimus tai tunnekokemus, joka liittyy kudosaan tai jota kuvaillaan kudosaan liittyvänä. Kipu on aina yksilöllinen kokemus.

Polion sairastaneet kokivat usein akuutin polion kivuliaaksi. Myös heikkojen lihasten harjoittaminen oli usein kivuliasta, mutta kivun huomiotta jättäminen oli hyödyllistä kuntoutumisen kannalta. Miten tämä vaikuttaa kipuaistimusten käsittelyyn aivoissa myöhemmin? Onko niin, että -vanha poliokipu- koetaan eri tavalla kuin esimerkiksi sydänkohtaukseen liittyvä akuutti rintakipu, koska aivot on opetettu olemaan välittämättä poliokivusta?

Ruotsalaisen tutkimuksen perusteella 67% polion sairastaneista kokee kipua. Kipu on yleisempää naisilla kuin miehillä ja ehkä hieman yllättävästi nuoret raportoivat kipua useammin (70%) kuin iäkkäämmät (50%). Useimmiten kipu polion sairastaneilla on kudosvauriokipua, mutta noin 10%:lla mukana on myös hermokipua. Yli puolella kipua esiintyy päivittäin. Kivun vuoksi moni toimii maksimisuorituskyvyllään selviytyäkseen päivittäisistä toimista ja tällöin esimerkiksi spontaani kävelynopeus ja maksimaalinen kävelynopeus ovat käytännössä lähes sama asia. Elämänlaadun parantamiseksi onkin tärkeää jakaa käytettävissä oleva energia välttämättömien päivittäisten toimien lisäksi myös itseä kiinnostaviin asioihin.

Uupumus yleisin PPS:n oire

Psykologi Gunilla Östlund Ruotsista käsittelee esityksessään polion sairastaneiden kokemaa uupumusta ja sen hoitoa. Uupumus on yleisin polion myöhäisoiroyhtymään liittyvistä oireista ja sitä raportoi jopa 90 % niistä, joilla on todettu polion myöhäisoiroyhtymä. Fyysistä uupumusta pidetään pääasiallisena ongelmana ja sen katsotaan johtuvan liikehermosolujen kompensatiomekanismien pettämisestä. Joskus uupumusta kuvataan -flunssankaltaisena

väsähtämisenä-, jota fyysinen rasitus pahentaa ja joka on lievimillään aamulla, mutta voimistuu päivän mittaan. Kipu ja uupumus esiintyvät usein yhdessä ja lihaskivusta kärsivillä uupumus on voimakkaampaa ja pitkäkestoisempaa. Myös uni-vaikkeudet ja yön aikaiset hengitysvaikeudet sekä psyykkiset oireet kuten masennus lisäävät uupumusta. Uupumusta voidaan lievittää elämäntapamuutoksilla ja apuvälineitä hyödyntämällä. Hengitysvajauspotilailla hengityslaitteiden käyttöön otosta voi olla hyötyä. Harjoittelu lämpimässä vedessä saattaa myös auttaa.

Uupumusta käsittelee myös lääkäri Anita Beelen Alankomaista, joka kertoi heidän ryhmänsä tutkimuksesta koskien polion sairastaneiden kokemaa uupumusta. Tutkimukseen osallistui 168 polion sairastanutta henkilöä, jotka olivat iältään 45–84-vuotiaita. Noin 40 % oli miehiä. Osallistuneet tutkittiin 0, 1, 2, 3 ja 5 vuoden kohdalla. Uupumuksen voimakkuus pysyi vuosien aikana lähes samana: asteikolla nollasta seitsemään se oli keskimäärin 5.0–5.2. Tutkimuksen perusteella uupumus polion sairastaneilla on moniulotteinen ongelma, johon vaikuttavat niin fyysiset kuin psykologisetkin tekijät.

Teksti: Kirsi Valtonen, LT, tkI

Apteekkeja

Apteekki Kirjavantolppa

www.kirjavantolpanapteekki.fi, p.019-431642
Uudenmaankatu 70, Hyvinkää
Avoimena ark. klo 8.00-20.00, la klo 9.00-15.00

Söderkullan apteekki Söderkulla Apotek

Terveystie 2, 01150 SÖDERKULLA
09-2721496, www.soderkullanapteekki.fi

Martinlaakson Apteekki

www.martinlaaksonapteekki.fi, p.09-85531400
Kivivuorentie 4, 01620 Vantaa
Katso aukioloajat kotisivuilta

Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden tarve arvioitava yksilöllisesti

Uusi asetus lääkinällisen kuntoutuksen apuvälinepalveluista korostaa apuvälinepalvelujen käyttäjälähtöisyyttä, oikea-aikaisuutta ja yksilöllistä apuvälinearpeen arviointia. Apuvälineiden käyttöön luovutuksen perusteena ovat apuvälineen käyttäjän tarpeet. Ohjauksen ja neuvonnan on oltava riittävää.

Tarkoituksena on parantaa potilaan asemaa apuvälinepalvelun käyttäjänä ja tukea siten tämän kotona asumista ja osallisuutta. Hyvin toimivat apuvälinepalvelut voivat vähentää muiden palvelujen tarvetta.

Asetuksen mukaan apuvälineiden käyttöön luovutus edellyttää apuvälineisiin perehtyneen terveydenhuollon ammattilaisen tai kuntoutuksen apuvälineasiantuntijan tekemää käyttäjälähtöistä, oikea-aikaista ja yksilöllistä apuvälinearpeen arviointia. Arvioinnissa on otettava huomioon potilaan toimintakyky, elämäntilanne sekä elinympäristön apuvälineen käytölle asettamat vaatimukset.

Apuvälineen tulee edistää potilaan kuntoutumista ja oman elämän hallintaa sekä tukea, ylläpitää tai parantaa toimintakykyä jokapäi-

väisissä toiminnoissa. Apuvälineellä voidaan myös korvata sairauden tai vamman aiheuttamia haittoja sekä ennaltaehkäistä mahdollisesti suurempia toimintakyvyn muutoksia. Myös eriarvoisuutta ja syrjäytymistä voidaan ennaltaehkäistä mahdollistamalla yhdenvertaiset palvelut kaikille lääkinällisen kuntoutuksen apuvälinepalveluiden käyttäjille.

Apuvälineitä on monenlaisia, ja uusia apuvälineitä kehitetään ja otetaan käyttöön jatkuvasti. Apuvälineitä luovutetaan perusterveydenhuollosta ja erikoissairaanhoidosta alueella sovitun työn- ja vastuunjaon mukaisesti. Etenkin vaikeatai monivammaisen potilaan apuvälineasioissa tarvitaan eri viranomaisten välistä yhteistyötä.

Terveydenhuoltolain mukaan lääkinällisen kuntoutuksen apuvälinepalvelut ovat osa sairaanhoitoon liittyvää lääkinällistä kuntoutusta. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä apuvälineiden käyttöön luovutuksen perusteista. Uusi asetus tuli voimaan 1.1.2012, ja se vastaa nykyistä käytäntöä apuvälineiden käyttöön luovutuksessa.

Polion myöhäisoireet - yhteinen haaste

Polioinvalidit ry ja Suomen Polio-liitto ry järjestivät yhdessä luentotilaisuuden poliosta ja polion myöhäisoireista Joutsenossa tammi-kuussa 2012. Tilaisuudesta syntyi tapah- tuma, jossa paikalle saapuneet poliovam- maiset saivat kysyä LT, terveyskeskuslääkäri Kirsi Valtoselta polioon ja polion myöhäisoireisiin liittyvistä asioista. Ja kysymyksiä riitti. Kirsi Valtoselta kysyttiin niin polion syntymekanismista kuin siitäkin, voisiko näppyläinen ihottuma liittyä polioon.

Jokainen poliovamman yksilöllinen

Vaikka paikalle Joutsenon Palvelutaloon saapuikin vain kourallinen poliovammaisia ja heidän läheisiään, ei tilaisuuden antia kannata alkaa vähätteleämään. Tilaisuus antoi kaikille osallistujilleen enemmän kuin uskalsimme toivoakaan. Poliovammaiset henkilöt saivat tilaisuuden kysyä poliosta tietävältä, terveyskeskuksessa työtä tekevältä

lääkäriltä monenlaisia terveyteen ja omaan hyvinvointiin liittyviä asioita. Keskustelu oli vilkasta ja käytiin ns. tavallisella arkikie- lellä. Lääketieteen tohtori Kirsi Valtonen ei sortunut vaikeaselkoiseen termistöön eikä hän epäröinyt myöntää, että moni asia niin polion taustalla kuin nykyoireenakin on tut- kimusten valossa vielä tuntematonta aluetta.

- Tutkimuksia on tehty, mutta ne ovat varsin hajanaisia ja niiden tulokset keskenään hyvinkin ristiriitaisia. Se ei anna lupaa jättää hoitamatta, mutta vaatii yksilökohtaista pa- neutumista ja tietysti pohjatietoja poliosta ja polion myöhäisoireista, painotti Valtonen.

Hän kertoi tutkijaminäänsä kiinnostavan erityisesti mahdolliset samankaltaisuudet selkäydinvammassa ja poliovammassa.

Poliojärjestötoiminta tuttua

Kaikille paikalle saapuneille poliojärjes- töjen toiminta oli ennalta tuttua. Niinpä järjestöasiallekin varattu aika käytettiin

keskusteluun omasta terveydestä ja siihen, kuinka tukea omaa arkijaksamistaan. Myös yhdistystoiminnalla on siinä oma roolinsa. Tärkeää on edunvalvonta ja tiedotus, mutta henkilökohtaisella tasolla kuitenkin tärkeimmäksi kohosi mahdollisuus osallistua ja tavata toisia poliovammaisia.

Olisi hienoa, jos tämän tapaisia tilaisuuksia mielipiteiden vaihtoon terveysammattilais- ten ja poliovammaisten kesken pystyttäisi- siin järjestämään enemmän. Kuinka tämä käytännössä olisi mahdollista toteuttaa? Tarvittaisiin ainakin poliosta tietäviä tai siihen ainakin avoimesti, oppimishaluisesti suhtautuvia ammattilaisia.

Teksti BO

Uusi jättijärjestö ravistelee sirpaleista hyvinvointikeskustelua

Sosiaali- ja terveysjärjestöillä ja muilla hyvinvoinnin pariissa työskentelevillä yhteisöillä on nyt uusi keulakuva. Alan kattojärjestö SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on aloittanut toimintansa tammikuussa. SOSTE haluaa siirtää suomalaisen hyvinvointikeskustelun fokuksen yksityiskohdista kokonaisuuksiin.

SOSTE syntyi kansalaisjärjestöjen tarpees- ta koota sosiaali- ja terveysalan asiantunte- mus entistä tiiviimmin yhteen ja ravistella paikalleen juuttunut hyvinvointikeskustelu jälleen liikkeelle.

- Suomalaisen hyvinvointia ja hyvinvoin- tivaltiota puristavat maailman megatrendit: globalisaatio, väestön vanheneminen, kansa- laisten eriarvoistuminen ja kuluttajaetoksen ulottuminen hyvinvointipalveluihin. Sosiaali- ja terveyspolitiikan valintoja ei ohjaa tasaisesti sekä ihmisten tarpeet että talous, tiivistää SOSTEn toiminnanjohtaja Vertti Kiukas.

Järjestöissä oivallettiin, että ilman vahvem- paa yhteistä ääntä ja rohkeaa otetta hyvin- vointivaltio on tullut tiensä päähän ja myös hyvinvointia koskeva keskustelu voi ajautua umpikujaan.

- Ratkaisu ei löydy erikseen pankin, sosi- aalitoimiston tai terveyspalvelujen tiskiltä, vaan nyt tarvitaan laajempaa ajattelua kes- tävästi toimivan yhteiskunnan perustasta. Sitä synnytetään kaikkien osapuolten roh- kealla yhteisellä keskustelulla, kestäväillä hy- vinvointiteoilla ja järjestöjen toimilla, Vertti Kiukas sanoo.

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry syntyi vastaamaan tähän tarpeeseen. Jäsen- määrällä mitattuna haaste on otettu hyvin vastaan. SOSTEn jäseninä on jo toiminnan alkaessa yhteensä 217 järjestöä, säätiötä ja muuta toimijaa. SOSTE on kokoluokassaan eräs suurimpia suomalaisia järjestöjä.

SOSTEn perustivat alan vahvat keskusjär- jestöt, Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto STKL, Terveyden edistämisen keskus Tekry

ja Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyh- distys YTY. Vanhat keskusjärjestöt lopettivat toimintansa 31.12.2011.

Järjestöfaktaa

- Suomessa on rekisteröity noin 13 000 so- siaali- ja terveysjärjestöä
- Käytännössä toimivia alan järjestöjä on 8 000–9 000
- Näistä valtakunnallisia järjestöjä on noin 200
- Niiden jäsenyhdistyksissä on noin 1,3 miljoonaa jäsentä
- Alan järjestöjen vapaaehtoistoiminnassa on mukana 500 000 ja vertaistoiminnassa 450 000 suomalaista
- Vanhimmat sosiaali- ja terveysjärjestöt on perustettu Suomeen 1800-luvulla

Yhteiskunta jakautuu parempi- ja hu- onmpiosaisiin. Siitä kärsii jokainen suo- malainen patruunasta pätkätyöläiseen. On selvää, että tarvitaan vahvempi sosiaali- ja terveysalan vaikuttaja, joka pysäyttää tren- din. Siksi SOSTE on syntynyt. www.soste.fi

TARVITSEKO LÄHEISESI HOIVAA 24 H?

Uusi senioritalo Saga Helapuisto 12-paikkaisine ryhmäkoteineen avattiin Helsingin Ala-Malmilla maaliskuussa 2012. Kodinomainen pienryhmäkotimme tarjoaa laadukasta hoitoa ja aitoa välittämistä. Aukkailla on omat huoneet ja hoitohenkilökunta paikalla 24 h.

Ota yhteyttä:

Johtaja Mirka Kairema
p. 09 3541 5010
mirka.kairema@saga.fi

Saga Helapuisto
Helatehtaankatu 1
00700 Helsinki

Kulta-Jaska ja muut uudistukset saivat suomalaiset pelaamaan

Raha-automaattien pelaaminen nousukiidossa

Raha-automaattien pelaaminen on kasvattanut suosiotaan lähes kaikkialla Suomessa. Keskimäärin suomalaiset pelasivat raha-automaatteja viime vuoden aikana 122 eurolla asukasta kohti. Se on seitsemän euroa enemmän kuin vuonna 2010.

Pelaamisen siivittivät kasvuun viime ja toissa vuonna toteutetut uudistukset. Yksi merkittävimmistä muutoksista pelipisteissä oli raha-automaattien pelaamisen ikärajan nosto heinäkuun alusta kahdeksaentoista.

- Ikärajan nostaminen osoitautui lopulta positiiviseksi uudistukseksi, vaikka etukäteen mietimme, laskisiko ikärajan nostaminen pelaamista, RAY:n liikepaikkojen johtaja Jari Kivelä kertoo.

Suomalaisiin vetoavat tarinat

Pelaamista ovat lisänneet läpi lyöneet uudet raha-automaattipelit. Muun muassa vuonna 2010 julkaistu Kulta-Jaska on nopeasti noussut yhdeksi RAY:n suosituimmista peleistä perinteisten pokeri- ja hedelmäpelien rinnalle. Kivelä arvioi, että Kulta-Jaskan menestys on merkki siitä, että yksinkertaisen peli-idean sijaan suomalaiset ovat yhä enemmän kiinnostuneita nimenomaan teemallisten peleistä.

- Teemapelit tulevat jatkossa olemaan iso juttu. Pelissä pitää olla jokin kiinnostava, esimerkiksi suomalaiskansallinen, teema.

Raha-automaattipelaamisen kasvua ovat olleet siivittämässä uusien pelien lisäksi uudet tavat pelata. Loppuvuodesta 2010 julkaistut RAY:n internetpelit ovat Kivelän mukaan lisänneet suomalaisten kiinnostusta myös perinteistä raha-automaattipelaamista kohtaan. Lisäksi pelaamisen kasvua ovat vauhdittaneet jo useisiin automaatteihin asennetut korttimaksupäätteet ja setelintunnistimet.

Pertunmaalla pelataan eniten

Pelaamiseen ei kuitenkaan käytetä samanlaisia summia eri puolilla Suomea. Ahkerimmin viime vuoden aikana pelattiin

Pertunmaalla, missä automaatteja tahkottiin vuoden aikana 306 eurolla asukasta kohti. Lähelle Pertunmaan lukemia pääsi Töysä, missä raha-automaatteihin kului 305 euroa asukasta kohti. Ilmoitetut luvut on laskettu raha-automaattien tuottotiedoista, eli raha-automaateista nostetut voitot on vähennetty luvuista.

Pertunmaalaiset ja töysäläiset tuskin ovat aivan näin ahkeria pelaajia, vaan kärkipaikkakuntien sijoitukset selittyvät matkailijoiden suurella määrällä. Töysässä on suuri kauppakeskittymä, ja Pertunmaalla sijaitsee vilkas liikenneasema.

Yhteen pelikertaan suomalaiset käyttävät keskimäärin viisi euroa. Eniten pelaavat Kivelän mukaan alle nelikymppiset, 18-39-vuotiaat miehet.

Raha-automaattien pelaamiseen käytetyt eurot / asukas vuonna 2011. Kymmenen kärki.

Pertunmaa	306,28
Töysä	304,80
Virolahti	290,13
Kyyjärvi	254,56
Forssa	241,68
Utsjoki	231,30
Hartola	205,56
Aura	202,48
Kemi	195,32
Äänekoski	188,18

Henkilökohtainen avustaja mukaan?

Suomen Polioliitto ry:n järjestämille poliokursseille Lehtimäen Opistolla ja Invalidiliiton Lahden kuntoutuskeskuksessa voi ottaa mukaan henkilökohtaisen avustajansa, mikäli kuntoutujalla on olemassa päätös vammaispalvelulain mukaisesta henkilökohtaisen avustajan käytöstä.

Kun haette Polioliiton kursseille ja haluatte ottaa mukaan oman henkilökohtaisen avustajanne, niin mainitkaa asiasta hakulomakkeen kohdassa lisätiedot. Yksityiskohdista ja käytännön järjestelyistä sovitaan sitten tapauskohtaisesti.

Lisätietoja p. 09-6860990/Birgitta Oksa tai sähköposti birgitta.oksa@polioliitto.com.

Suomalaiseen hyvinvointiin lähes 400 miljoonaa euroa

Raha-automaattipelaamisen kasvu tuottaa entistä enemmän varoja suomalaisille järjestöille. Koko RAY:n tuotto käytetään sosiaali- ja terveysjärjestöjen työhön sekä sotaveteraanien hyväksi. Vuonna 2012 RAY jakaa avustuksina 390 miljoonaa euroa.

Kokonaissummasta ohjataan Valtiokonttorille 99,3 miljoonaa euroa sotiemme veteraanien hoitoon ja kuntoutukseen. Loput avustukset, 277,6 miljoonaa euroa, jaetaan 755 sosiaali- ja terveysalan järjestöille 1 556 eri kohteeseen. Valtioneuvosto päättää vielä myöhemmin kevään aikana 13,4 miljoonan euron investointiavustuksista. Avustusten kokonaissumma on 25 miljoonaa enemmän kuin edellisvuonna.

Raha-automaattiyhdistyksellä huippuvuosi

Raha-automaattiyhdistyksen tulos kääntyi vuonna 2011 voimakkaaseen nousuun. Liikevoittoa kertyi 410,8 miljoonaa euroa eli 29,1 miljoonaa edellisvuotta enemmän. Yleishyödyllisiin tarkoituksiin jaettavan tilikauden voiton lisäksi RAY tilitti valtiolle arpajaisveroa 73,7 miljoonaa euroa, 18,2 miljoonaa edellisvuotta enemmän.

RAY:n rahapelit tuottivat 739,1 miljoonaa euroa, mikä merkitsee peräti 64,5 miljoonan euron (9,6 %) kasvua edelliseen vuoteen verrattuna. Toiminnan vaatimien kustannusten 7 prosentin kasvusta ja arpajaisveron korotuksesta huolimatta liikevoitto kasvoi 7,8 % vuoteen 2010 nähden.

Kumppanuus ja kehitystyö menestyksen takana

Pelien erinomainen menestys selittyy ennen muuta yrityskumppanien kanssa harjoitetulla yhteistyöllä. Kumppanien tiloissa sijaitsevien pelipisteiden tuotto oli 572,9 miljoonaa euroa. Myös internet-pelien suosio ylitti ensimmäisen täyden toimintavuotensa aikana odotukset 29,7 miljoonan euron tuotollaan. RAY:n itse operoimat pelialit päättyivät niin ikään plussalle edellisvuoteen verrattuna; niistä kertyi tuottoa 94,1 miljoonaa.

Vuoden 2011 aikana raha-automaattikan- ta uudistettiin, pelien teknistä toimivuutta parannettiin ja uudet, omaan suunnitteluun ja designiin perustuvat pelit menestyivät mainiosti. Kuluttajakäyttäytymisen muutosta tultiin vastaan laajentamalla perinteisen kolikkopelaamisen rinnalla mahdollisuut-

ta maksaa pelit setelillä tai debitkortilla. Myönteistä kehitystä selittää myös osaltaan onnistuneesti toteutettu pelaamisen ikärajan korotus. Pelaajilta vaadittiin täysi-ikäisyyttä 1.7.2011 alkaen kaikissa RAY:n peleissä.

Koko voitto terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen

Valtioneuvosto päätti 2. helmikuuta, että 755 järjestöä saa vuonna 2012 avustuksia yhteensä 1556 kohteeseen. Päätöksellä sosiaali- ja terveysjärjestöille jaetaan 277,6 miljoonaa euroa. Valtioneuvosto päättää vielä myöhemmin kevään aikana 13,4 miljoonan euron investointiavustuksista. Avustusten kokonaissumma, 291 miljoonaa euroa on lähes 25 miljoonaa enemmän kuin edellisvuonna. Valtion talousarvion mukaisesti RAY tilittää lisäksi 99,3 miljoonaa Valtiokonttorille käytettäväksi rintamaveteraanien kuntoutukseen ja sotainvalidien sairaskotien käyttökustannuksiin. Suomalaiseen hyvinvointiin käytetään RAY:n pelitoiminnasta kertyneitä varoja 390,3 miljoonaa euroa vuonna 2012. Lisäksi yleishyödyllisiin tarkoituksiin jaettavia varoja on kertynyt tulevien vuosien tarpeiden varalle 60,3 miljoonaa euroa.

Suomen Polioliitto avustuksen saajana

Myös Suomen Polioliitto ry on yksi 755 avustusta saavasta järjestöstä. Polioliitto saa yleisavustusta järjestötoimintaansa 135 000 euroa ja ”korvamerkittyä” kohdennettua

toiminta-avustusta kuntoutus- ja sopeutus- misvalmennustoimintaan 94 000 euroa.

- Saadut avustussummat tyydyttävät, vaikkakin olisimme tarvinneet lisärahoitusta pystyäksemme toteuttamaan Polio-oppaan päivityksen ja painatuksen, liittämään neuvontapalveluihin asiantuntijapalveluja jne, toteaa Polioliiton puheenjohtaja Juhani Kivipelto.

Hän korostaa, että yleinen kustannusnousu näkyy myös järjestöissä.

- Jokainen euro on tarpeen. Samalla rahalla saamme paljon vähemmän kuin muutama vuosi sitten. Esimerkiksi vaikkapa postimaksut, jotka rasittavat Poliolehden taloutta jo lähes kohtuuttomasti. Painotalot voimme kilpailuttaa ja vähäisetkin kirjoituspalkkiot lopettaa, mutta postimaksut ovat ja kasvavat. Onneksi Poliolehdellä on käytössään laaja verkosto vapaaehtois kirjoittajia. He raportoivat ja kertovat järjestön tapahtumista ja aluetoiminnasta. Ilman heitä olisimme vieläkin suuremmissa vaikeuksissa.

- Poliolehden kustannukset vuosittain ovat noin 40 000 euroa. Ilmoitushankintaan on pyritty löytämään vahvistusta, mutta vielä viime vuonna ilmoitustuottoja kertyi vajaat 5 000 euroa, valottaa puheenjohtaja Kivipelto Poliolehden taloutta.

RAY:n avustus kattaa yli 70% Suomen Polioliiton vuosikuluista. Ilman RAY:n tukea Polioliiton toiminta ei olisi mahdollista.

Teksti: PO

Thaimaalainen ruokakurssi Tampereella

Eipä tarvinnut lähteä Thaimaahan, kun Martat järjestivät meille Thai-ruokakurssin Tampereella. Meitä oli kymmenkunta ahkeraa kokkia paikalla.

Aluksi meille kerrottiin itämaisesta ruoasta ja tutustuimme eksoottisiin mausteisiin, joita nykyään löytyy myös paikallisista markesteista. Pareittain valmistimme kukin oman ruokalajin, josta koostui päivän menu:

- Kana-kookoskeitto
- Hapanimelää porsasta
- Tiristetyt chilikatkaravut
- Kookoskalaa
- Satay-lihavartaat
- Jasmiiniriisi
- Tulinen porkkanasalaatti
- Paistettu riisi
- Wokatut hedelmät ja kookosjäädye

Tilat olivat esteettömät ja tilavassa keittiössä mahduimme hyvin kokkaamaan se sujui mainiosti myös pyörätuolista irtokeittolevyjen avulla.

Lopuksi nautimme valmistamamme herkut kauniisti katetussa ruokasalissa polioystävien seurassa. Olimme yllättyneitä tuloksista ja uskon, että moni meistä sai kimmakkeen kokeilla reseptejä myös kotona, saimme reseptivihkosen mukaamme muistoksi kurssilta.

Teksti: Leila Lahti-Pätäri

Kuvat: Vilho Joenperä

Osmo Karin-Oka innostui itämaisten ruokien valmistuksesta.

Marttojen Thai-ruokakurssi keräsi joukon tamperelaisia hyvän ruuan ääreen. Yhdessä tekeminen maistuu aina.

Mitäs me muumiot

Helmikuun Pääkaupunkiseudun osaston torstaikerhossa hemmoteltiin osallistujia Forever aloevera tuotteilla. Ensin kuorittiin kädet ja sitten laitettiin naamiot kasvoille, geelit kera kääriinliinan ja kosteusvoiteet. Ilta oli onnistunut. lainasimme naapurin tiloja. Tilaisuutta oli ideoitu viime kesästä lähtien ja nyt se vihdoinkin toteutui.

Teksti ja kuva: Kirsti Paavola

Esteettömyyden esitaistelija Juhani Kivipelto täytti 70 vuotta

Esteettömyyttä esille tuonut ja sen eteen valtavasti töitä tehnyt kurikkalainen Juhani Kivipelto täytti maaliskuun alkupuolella 70 vuotta. Vuosia sitten seinäjokelainen fysiatri neuvoi häntä menemään ja touhuamaan niin kauan kuin jaksaa ja se on kivaa, muuten edessä olisi sänkypotilaan ura. Kivipelto on neuvoo noudattanut. Hän on ollut mukana yritys-elämässä, järjestöissä, politiikassa ja vapaaehtoistyössä. Ja on edelleen.

- Niin kauan teen kun, kun tuntuu kivalta!, sanoo päiväsankari.

Juhani Kivipelto syntyi Kurikan Varpahauskylässä pienelle tilalle. Hän on nuorin kolmesta lapsesta. Hän sairastui alle vuoden ikäisenä polioon. Sairastuminen oireili kuumeiluna ja huomattiin vasta, kun lapsen olisi pitänyt ruveta kävelemään. 40-luvulla polioon sairastui Suomessa vuosittain 41-794 ihmistä.

Lähimpään kouluun eli Salonkylän kouluun oli kolmenkilometrin matka. Talvella isä kuljetti pojan sinne hevosella, kesäkeleillä vanhemmat sisarukset tarjosivat kyytiä pyörällä. Lapsuus oli hyvä ja onnellinen.

- Vaikka koulussa oli parhaimmillaan jopa sata lasta, en tuntenut itseäni syrjäytyneeksi. En ole koskaan kokenut koulukiusaamista. Kyläkoulu antoi sykäyksen siihen, että jatkossakin menin normaalikouluihin, en erityiskouluun, kertoo Kivipelto.

Erikoisluvalla töihin

Kansakoulua seurasi kansalaiskoulu ja sitten Vaasan kauppakoulu. Työelämä alkoi postivirkailijana. Päättäjät joutuivat miettimään siihen aikaan, voiko vammainen olla asiakaspalvelussa. Kivipelto sai erikoisluvan.

Oma yritystoiminta käynnistyi 70-luvulla, kun Kivipelto aloitti oman isännöitsijätoimistonsa ja myöhemmin siirtyi osakkaaksi ja työntekijäksi rakennusalan yritykseen.

Postityöpaikka herätti kipinän järjestötyöhön. Siitä oli helppo siirtyä kunnallispolitiikkaan ja lasten harrastusten myötä urheiluseurojen toimintaan.

Vuodesta 1966 Juhani Kivipelto on pitänyt yhtä Kurikkalaisen Leenan o.s. Mattila, kanssa. Heillä on kolme poikaa ja yhdeksän lastenlasta. Kaksi pojista asuu Tampereella ja yksi Huittisissa.

- Pappana olo on ihanaa ja toimiva perheyhteisö mahtavaa! Lapset ja lastenlapset

käyvät aika usein. Joskus, kun kaikki ovat meillä joulun vietossa, on meitä 17 yhdessä, hymyilee Kivipelto.

Esteettömyyden puolesta tehtävä työ on jatkuvaa

- Kun yksi kohde saadaan valmiiksi, päättäjät ja rakentajat unohtavat esteettömyyden seuraavaa tehdessään. On oltava jatkuvasti hereillä. Vasta jos päättäjän lähiympäristössä on liikuntarajoituneisuutta, muuttuu mieli esteettisyyden suhteen. Sitten otetaan tosisaan ja ymmärretään.

Kivipellon mielestä esteettömyydestä on niin pitkään puhuttu, että tieto alkaa mennä vihdoinkin päättäjien aivokoppaan. Hissijä ja luiskoja on rakennettu sekä myös invavessoja. Invaparkit ovat toimivia. Hidasta työ on!

- Kesti lähes 10 vuotta saada Kurikan seurakuntakeskuksen alasaliin hissi ja viitisen vuotta ennen kuin kirkkoon saatiin luiskat

ja invavessa. Nyt ne ovat fikussa kunnossa, kehuu Kivipelto.

Kurikan monitoimitalon peruskorjauksen kohdalla meinas käydä hullusti.

- Etukäteen pyysimme monesti päästämään mukaan suunnitteluun. Meille ilmoitettiin, että ei ole tarvetta, koska heillä oli ammattilaiset suunnittelijat. Meidän yllättäen kuitenkin seuraamaan yhtä kokousta. Kävi ilmi, että heillä ei olleet esteettömyys asiat tulleet mielen ollenkaan. Vielä onneksi suunnitelmia ehdittiin rukata. Hissi ja invavessat saadaan ja sähköisesti avautuva ovet.

Kaupungin keskustan alueella ongelmana ovat Juhani Kivipellon mukaan jalkakäytävät.

- Katurakentamisen laahaa jäljessä ja

siihen liittyen suojatiet ja kadunreunukset. Kurikan kaupungin kanta on, että kun rakennetaan uusia katuja, esteettisyys otetaan huomioon. Ydinkeskustan olemassa olevat kohteet ovat sangen toivottomia. Kiveytykset ovat korkeat ja terävät. Se on ongelma rollaattorilla ja pyörätuolilla kulkeville sekä myös lastenvaunuja työntäville äideille.

Liikkeelle lähteminen ja pääseminen on jokaiselle tärkeää, myös vammaisille.

- Kun olin 13-14-vuotias, helsinkiläinen tätini lähetti polkupyörän. Se paransi kulkemistani ratkaisevasti. 16-vuotiaana ostin lapsilisillä mopon, isä maksoi puolet. Ajokortti ja oma auto olivat tärkeitä. Vammaisen kohdalla liikkuminen ja omatoiminen sellainen on eteenpäin menemisen merkki. Jos jää kotiin, niin liikkumisen halu vähenee ja ihminen eristäytyy kokonaan. Pitää olla

jatkuu sivulla 17...

Suomen Polioliitto ry:n kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskurssit vuonna 2012

Polion sairastaminen vaikuttaa sairastuneen jokapäiväiseen elämään. Vamman haittoja voidaan kuitenkin helpottaa ja ehkäistä oikealla kuntoutuksella ja sopeutumisvalmennuksella. Suomen Polioliiton kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskurssit sisältävät monipuolista toimintaa, joka tukee toimintakykyä ja auttaa elämänlaadun hallinnassa. Kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskurssit on tarkoitettu kaikille polion sairastaneille, jotka eivät saa riittävästi kuntoutusta julkisen terveydenhuollon tai Kelan kautta. Näille kursseille voivat hakeutua kaikki polion sairastaneet ikään tai jäsenyyteen katsomatta.

Miten haet kursseille

Suomen Polioliiton kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskursseille haetaan Suomen Polioliiton omalla lomakkeella, joka löytyy jokaisesta Poliolehdestä. Hakemuslomakkeen voit täyttää myös Polioliiton omilla www-sivuilla osoitteessa www.polioliitto.com.

(Suomen Polioliitto ry tallettaa hakemuksessa olevat tiedot liiton kuntoutus- ja sopeutumisvalmennustoiminnan järjestämiseksi tarvittavaan rekisteriin. Tietoja luovutetaan vain kurssin järjestäjille. Henkilötietolain (523/1999) mukaisesti jokaisella rekisteröidyllä on oikeus tarkastaa itseään koskevat tiedot ja oikeus vaatia virheellisen tiedon oikaisua. Tarkastus- tai virheoikaisuopyynnön esittämisestä antaa lisätietoja Suomen Polioliitto ry:n toimisto, puhelin (09)6860990.)

Hakemukset lähetetään hakuajan päättymiseen mennessä Suomen Polioliitto ry:n toimistoon. Hakuajan päättymisen jälkeen tulevia hakemuksia ei huomioida osallistujia valittaessa. Mahdolliset peruutukset tulee tehdä viimeistään kahta viikkoa ennen kurssin alkua. Tämän jälkeen tehdyt peruutukset voi tehdä maksutta vain lääkärin-todistuksella. Kurssivalinnat suorittaa Suomen Polioliiton hallitus.

Hakemukset postitetaan siis osoitteeseen:

Suomen Polioliitto ry
Kumpulantie 1 A 6 krs
00520 Helsinki

Kuoreen merkintä: **kurssihakemus**.

Kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskursseille hakeneille ilmoitetaan päätöksestä henkilökohtaisesti.

Kuntoutusraha

Kela maksaa 16-67-vuotiaille kuntoutujille kuntoutusrahaa arkipäivien osalta, mikäli tältä ajalta ei ole muuta tuloa. Eläkkeensaaja ei voi saada kuntoutusrahaa.

Matkat

Mikäli haluatte hakea Kelasta matkakorvausta Suomen Polioliiton kuntoutus/sopeutumisvalmennuskurssille, kurssille tulee hakea lääkärinläheteellä. Läheteen tulee olla kirjallinen A-, B-, C- tai D-lausunto, kopio sairauskertomuksesta tai vapaamuotoinen lähete, josta ilmenee kurssin tarpeellisuus ja suositus tälle kurssille osallistumisesta. Kela korvaa tällöin tarpeelliset ja kohtuulliset matkat omavastuuosuuden ylittävältä osalta. Kaikilla kursseilla omavastuuosuus on 9,25 euroa/henkilö yhdensuuntaiselta matkalta. Mikäli sairauden

laatu tai liikenneolosuhteet vaativat muuta kulkuneuvoa, voidaan matkat korvata muun kuin yleisen kulkuneuvon kustannusten mukaan. Päätös korvauksesta kannattaa hakea etukäteen.

Lisätietoja:

Suomen Polioliitto ry/toimisto
Puh 09-6860990
e-mail: birgitta.oksa@polioliitto.com

Kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskurssi "kesä" Lehtimäen Opistolla

Ajankohta:

06.08.-18.08.2012 (13 pv)

Kurssin tavoitteena on poliovammaisten henkilöiden työ- ja toimintakykyisyyden ylläpito ja kohentaminen. Yksilöllisten omahoito-ohjelmien teko ja motivointi niiden toteuttamiseen myös kurssin jälkeen. Ensisijaisena kohderyhmänä poliovammaiset henkilöt, joiden liikkuminen hankaloitunut.

Ohjelmassa terveystilanteen kartoitus, ryhmä-, allas- ja yksilöjumppaa, rentoutusta, luentoja sekä ohjattua harrastustoimintaa

Alustava kurssiohjelma katsottavissa Suomen Polioliiton nettisivuilta www.polioliitto.com.

Majoitus on kahden hengen huoneissa. Avustaminen päivittäisissä toiminnoissa järjestetty.

Kurssille valitaan 30 kuntoutujaa hakemusten perusteella.

Hakuaika:

Hakuaika päättyy 08.06.2012.

Kurssipaikan yhteystiedot:

Lehtimäen Opisto, 63501 Lehtimäki, p. 06-522 0245

Kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskurssi Invalidiliiton Lahden Kuntoutuskeskuksessa

Ajankohta:

03.10.-12.10.2012 (10 pv)

Kurssin tavoitteena kohentaa ja turvata kuntoutujien toimintakykyä. Fyysisten ja psyykkisten ongelmien kohtaaminen ja ratkaisujen löytäminen, arkipäivän elämässä selviytymisen motivointi.

Kurssin ohjelmassa mm. fysioterapiaa sekä ryhmässä että yksilöllisesti, tietoa polion myöhäisoireista, apuvälineistä ja sosiaaliturvasasioista sekä ohjattua vapaa-ajan toimintaa.

Majoitus on kahden hengen huoneissa. Tarvittaessa ympärivuorokautinen avustaminen. Alustava kurssiohjelma katsottavissa Suomen Polioliiton nettisivuilta www.polioliitto.com.

Kurssille valitaan 10 kuntoutujaa hakemusten perusteella.

Hakuaika:

Hakuaika päättyy 31.08.2012.

Kurssipaikan yhteystiedot:

Invalidiliiton Lahden Kuntoutuskeskus,
Launeenkatu 10, 15100 Lahti, p. 03-8128 11

Uskallusta Elämään -kurssi

Lehtimäen Opistolla

Ajankohta:

23.09. - 28.09.2012.

Kurssin tavoitteena on löytää uusia tietoja ja uskallusta arkipäivän elämään. Kurssin ohjelmassa joka päivä oma uskallus-teemansa, henkilökohtaisia hoitoja sekä ohjattua vapaa-ajan toimintaa.

Alustava kurssiohjelma katsottavissa Suomen Polioliiton nettisivuilta www.polioliitto.com.

Hakuaika:

Hakuaika päättyy 31.08.2012.

Kurssipaikan yhteystiedot:

Lehtimäen Opisto, 63501 Lehtimäki, p. 06-522 0245

aktiivinen, että ei vajoa liikuttamattomuuteen.

Yhteiskunta kohtelee vammaisia Kivipellon mukaan suhteellisen hyvin, mutta vammaisen on itse huolehdittava itsestään enenevässä määrin.

- On itse tiedettävä mitä haluaa ja mihin on oikeutettu.

Kuntaliitossuunnitelmissa Kivipeltoa huolestuttaa päätöksenteon etäännyminen. Mitä kauemmas päätöksenteko etäännyy, sitä enemmän omatoimisuutta kuntalaiselta vaaditaan.

- Nyt päätökset tekee yhdeksän tuttua kuntalaista, tulevaisuudessa päätöksentekoon osallistuu ehkä vain kolme tuttua luottamushenkilöä, havainnoi Kivipelto.

nut mahdollisuuden tutustua valtakunnalliseen tasoon. Hän on Suomen Polioliitto ry:n puheenjohtaja, Invalidiliitto ry:n liittovaltuuston puheenjohtaja ja Valtion Vammaisneuvoston varajäsen. Hän kuuluu myös valtakunnalliseen ESKE:en eli esteettömyystyöryhmään, jonka tehtävänä on laatia ohjeistuksia valtakunnalliseen suunnittelu- ja kehittämiskäyttöön yhdessä ministeriöiden kanssa

- Se on tuonut uutta kipinää, kun näkee asioita ylemmillä päättävillä tasoilla ja voi viedä asioita eteenpäin. Niin kauan tätä teen, kun se tuntuu mielekkäältä ja saan jotain aikaan. Hirveän pitkäjänteistä työtä tämä on!, sanoo Juhani Kivipelto.

Teksti: Leena Kurikka

Kuvat: Perhe Kivipelto

Uutta kipinää

Paikallisen päätöksenteon lisäksi Juhani Kivipelto on saa-

Apteekkeja

Apteekki Elixir

www.apteekkielixir.fi
010-3228980
Hevosenkä 3, Espoo

Villan Apteekki

www.villanapteekki.fi
019-4757700
Kauppakuja 2 Prisma, Hyvinkää

Hollolan apteekki

www.hollolanapteekki.fi
p.03-878610
Torikuja 1, Hollola

Miten kuluu talvipäivä, kun käytössä ei ole sähköä eikä vettä?

Jouluaatonaattoiltana meillä ei yllättäen lutkaakaan hanasta vettä. Mies meni selvittämään tilannetta. Vika oli porakaivopumpussa. Aluksi luultiin, että vika on tiivisteen hajoaminen, mutta syy oli yllättävä. Pumpun runkoon oli tullut reikä. Jouluaatonaattoilta kello lähes 22 ajattelin, että siinä meni nyt suurella työllä valmistettu joulu. Mistä saisi pumpua tällaiseen aikaan? Onneksi miehellä on hitsauslaitteet ja taito käyttää niitä. Hän sai paikattua reiän ja vettä tuli jo tunnin päästä. Päätettiin hankkia uusi pumpu heti joulun jälkeen. Vietimme mukavasti jouluaaton perheen kanssa ja joulupäivä meni vain leväten. Aikomukseni oli hoitaa kaikenlaisia paperitöitä tietokoneella sitten tapaninpäivänä.

Tapaninmyrsky

Tapaninpäiväaamuna herätettiin myrskyyn, joka oli jo yöllä pitänyt kovaa meteliä. Uutisissa oli luvattu myrskyä, mutta sen voimakkuus kuitenkin yllätti. Totesin miehelle, että nyt kyllä menevät sähköt. Parasta hoitaa nopeasti aamutoimet. Kahvia ja teevettä ei kuitenkaan ehditty keittää, kun sähköä ei enää ollut. Talo oli hiljainen, kun mikään ei hyrissyt. Kaivoimme esiin tasku- ja otsalampun ja joimme kylmää juomaa voileipää syödessä. Pakastin oli täynnä ennen joulua tekemiäni laatikkoruokia. Minulla on tapana tehdä kaikki laatikkoruuat aivan kuorimisesta lähtien kokonaan itse pakastimeen. Teen noin kymmenen litraa valmiita laatikoita neljää lajia eli neljäkymmentä litraa kaikkiaan. Ensimmäinen pelkoni oli, että nyt pakasteet sulavat. Jääkaapissa olevat jouluruuat kinkku mukaan lukien vietiin terassillamme olevaan ulkojääkaappiin. Siellä oli sopiva jääkaappilämpötila. Ulkolämpötila oli noin viisi astetta. Pakasteet saivat olla pakastimessa, koska

odotimme sähkölinjojen korjaamisen tapahtuvan viimeistään seuraavana päivänä. Näimme, että sähkötolpat olivat vinossa ja metsässä oli puita kaatunut linjan päälle. Äitini luona oli iso noin satavuotias kuusi aivan talon vierestä kaatunut, muttei onneksi talon päälle.

Vedenpuute

Pumpu ei toimi ilman sähköä, olimme siis taas ilman vettä, mutta asiaan ei voinut mitenkään itse vaikuttaa. Omakotitalossa vessa ei toimi ilman vettä eli vessaa ei voi käyttää. Päätimme lähteä syömään muualle samalla pääsisi myös vessaan. Ajoimme lähimmälle ABC asemalle. Se oli kiinni, koska ei ollut sähköä. Turusta löytyi auki oleva ruokapaikka. Söin ensi kertaa elämässäni tapaninpäivänä muualla kuin kotona.

Päästyämme kotiin mies haki vettä naapurissa asuvan äitini maakaivosta, jota ei ole käytetty aikoihin. Näin pystyi käyttämään vessaa, kun ämpäristä kaatoi vettä. Pesulle ajoimme illalla

pojan luo, koska heillä sähköt olivat poissa vain tunnin.

Lämmitys

Sähkön puuttuminen vaikuttaa myös talon lämmitykseen. Meillä on öljy ja sähkölämmitys. Ilmalämpöpumpulla tapahtuva lämmitys ei toimi, kun ei ole sähköä. Öljyllä tapahtuva lämmitys tarvitsee myös sähköä. Ne eivät siis toimineet. Onneksi olimme aikanaan hankkineet taloomme varaavan kaakeliuunin ja lämmityspuitakin oli valmiina. Heti päivällä uuni jo lämmitti kylmenevää asuntoa.

Vikailmoitus

Olen tottunut tekemään sähkönjakelun vikailmoituksen puhelimella. Numero on muistissa puhelimestani. Yritin soittaa vikailmoitusta. Kuului piip, piip, ei vastausta. Oli kehoitettu ottamaan yhteyttä tietokoneverkon kautta. Mutta kun tietokoneyhteys ei toimi ilman sähköä, kun ei ole langatonta yhteyttä. Kannettavassa tietokoneessa olisi kyllä ollut akussa virtaa pariiksi tunniksi.

Puhelinta ei kannattanut käyttää turhaan, koska sen akkua voi ladata vain muualla käydessä tai autossa auton käydessä.

Agregaatti

Seuraavana aamuna aamuvoileivät syötyään mies lähti aggregaattia ostamaan, mutta myöhästyi. Agregaatit olivat joka paikassa loppu. Niitä ei ollut paljon varastoissa ollut ja jotkut olivat jonottaneet niitä jo aamu seitsemältä. Hän hankki invertterin, joka autoa käyttämällä tuotti virtaa, niin että pakastin sai sähköä. Muuhun se ei riittänyt. Autoa ei voinut kuitenkaan käyttää ikkunan takana koko ajan.

Miten kuluttaa aikaa, kun ei ole sähköä?

Koska oli vuoden pimeintä aikaa, valoisa aika oli vain noin 6-7 tuntia. Tuolloin voi puuhaila jotain, mutta aamu- ja iltapäivällä ei ollut muuta tehtävää kuin lukea otsalampun kanssa lehteä. Kauppakeskukseen Turkuun oli mukava mennä kuluttamaan aikaa, koska sieltä löytyi

myös lämmintä syötävää. Vessaa kannatti myös aina hyödyntää muualla käydessä.

Sähkökatkoksen pituus

Vähitellen meille selvisi, ettei sähköyhtiötä kiinnostanut meidän sähkölinjamme vaurioituminen. Olimme tottuneet aiemminkin pitempiin sähkökatkoihin, mutta pisimmillään alle vuorokauden mittaiseen. Meitä oli saman linjan varassa äitini, kahden siskoni perheet ja pari muuta perhettä meidän lisäksi. Muualla oli isompia joukkoja ihmisiä ilman sähköä. Vähitellen kuulumme muualla käydessämme, että sähköt olivat palanneet, vaan ei meillä. Meistä runsaan sadan metrin päässä olevassa talossa oli lähes koko ajan jouluvalot ja muut valot päällä. Heille sähkö tuli toista kautta. Kun sähkö oli ollut poissa yli viisikymmentä tuntia, tytär vei kaikki pakastimessani olleet ruuat omaan pakastimeensa Saloon. Enää ei tarvinnut käyttää autoa pihassa. Torstaina kävimme tyttären luona Salossa pesulla ja kotiin tullessa huomasimme, että meillä oli jouluvalo ulkona päällä 84 tunnin odotuksen jälkeen. Iloisina menimme sisälle, mutta pian huomasimme, että sähköstä puuttui yksi vaihe eli joka pistokkeeseen ei tullut sähköä. Kolmivaihevirtaa tarvitsevat laitteet eivät tällöin toimi. Pumpu tarvitsee kolmivaihevirtaa, eli vettä ei vieläkään tullut. Öljylämmityksen sai jo päälle, koska poltin ei tarvitse kolmivaihevirtaa. Kaakeliuunia lämmittämällä meillä oli sisälämpötila saatu pysymään 17 asteessa, mutta äitini luona sisälämpötila oli 12 astetta.

Nyt jääkaappi toimi, voi käyttää tietokonetta, ladata kännykän akkua ja katsoa telkkua. Mukavaa oli, kun lämmitys taas nousi entiselleen noin 23 asteeseen.

Elämämme jatkui edelleen ilman vettä, kunnes sähkön kolmas vaihe saatiin päälle kolmas tammikuuta 8,5 vuorokautta (200 tuntia) sähkön poismenosta. Pumpumme ei kuitenkaan enää toiminut ja olimme vielä vuorokauden ilman vettä, ennen

kuin hankimme toisen pumpun voittuneen tilalle.

Mitä opimme

Onneksi nyt sattui olemaan harvinaisen lämmin joulunaika, koko ajan plusasteita. Ihminen tarvitsee ruokaa, vettä ja lämpöä ja on hyvin riippuvainen sähköstä. Sähkökatkoksiin kannattaa varautua ennakkoon ainakin taskulampulla tai otsalampulla. Turun suunnalla ne loppuivat kauppoista suuren kysynnän vuoksi. Otsalamppu on todella kätevä, kun käyttää kynänsauvoja tai tarvitsee molempia käsiä tekemiseen.

Meillä on nyt myös kolmivaiheinen aggregaatti, jonka voi kytkeä päälle, jos valtakunnan verkosta ei tule sähköä. Sillä saadaan varmistettua vedenpumpaus, lämmitys, jää- ja pakastinkaappien sekä tietokoneen käyttö. Myrskyn jäljiltä meillä on nyt puuta pitkäksi aikaa uunin lämmitykseen.

Teksti ja kuva Riitta Nissilä

**OMATOIMISUUTTA
LIIKKUMISEEN!**
SHOPRIDER®
**KORVAAMATON APUVÄLINE
LIIKUNTARAJOITTEISILLE!**

Malli myynnissä vain meillä!
888SL

2300,-
hinta sis.alv

**SOITA
040 1244282
JA KYSY TARJOUS!**

Tutustu myös osoitteessa
www.apuajoneuvo.fi

MAAHANTUONTI, MYynti JA VUOKRAUS:
Kuusiluoto Oy
Kivipuronpolku 1
04380 Tuusula
info@apuajoneuvo.fi

Kuulumisia Pohjois-Suomesta Kuntoa ja tuttuja Jatulissa

Ensimmäinen johtokunnan kokous ja ennen kaikkea kunto- ja jäsentapaaminen oli 11.1.2012 Haukiputaan Jatulissa.

Paikalla oli 25 jäsentä ja ensimmäisen kerran oma avustaja Maire Jalander, jonka monet tuntevat ulkomaanmatkoiltakin.

Juttua riitti takahuoneen pitkän pöydän ääressä illansuuhun saakka. Sitä ennen ja sen jälkeenkin monet kävivät uimassa ja viihtymässä paikan lämpimissä altaissa samoin porealtaassa ja monenlaisissa hierovissa vesisuihkuissa.

Pulla- ja torttukahvit maistuvat porukalle samoin uunimakkarat illan päätteeksi. Oman avustajan tarpeellisuus oli tullut meille jo parin edellisen kerran jälkeen selväksi. Näin puuhavikikin ehti juttelemaan ja nauttimaan myös uimapuolelle.

Vuosikokous paukkupakkasessa

Toinen suuremman porukan tapaaminen oli helmikuun 1.

päivänä Keminmaassa vuosikokouksen yhteydessä. Pakkanen paukkui yli 30 astetta, mutta paikalle oli tullut silti viitisentoista jäsentä aina Rovaniemä ja Kuusamo myöten.

Johtokuntaan valittiin erovuorossa olevien tilalle Anneli Lehtola, Olavi Markus, Aarni Luhtala ja Ulla Kurvinen. Johtokunnassa jatkavat edelleen Pentti Autti, Inga Erkkilä, Mauri Pussinen ja Anja Soutukorva.

Puheenjohtajaksi ja pohjoisen edustajaksi valittiin Tuula Pukkila ja varapuheenjohtajaksi johtokunnan järjestäytymiskokouksessa Pentti Autti. Ullalle tulivat taas tärkeät rahastonhoitajan ja sihteerin tehtävät.

Tämän jälkeen alkoi vauhdikas keskustelu siitä, mitä kaikkea taas saamme aikaan lähiaikoina. Monenlaisia asioita saimmekin kasaan, niistä tarkemmin tulevissa tapahtumissa.

Johtokunnalle päätettiin järjestää neuvottelupäivät vielä toukokuussa. Lisätietoja asian selkiytyttyä.

Teksti Tuula Pukkila

Kuva Aarni Luhtala

Hakulomake Suomen Polioliiton järjestämälle kurssille

Palautusosoite: Kumpulantie 1 A 6.krs, 00520 Helsinki

Kurssi, jolle haetaan

Sukunimi/etunimet

Syntymäaika

Osoite

Postitoimipaikka

Puhelin

Aikaisemmat poliojärjestöjen kurssit

Apuvälineet ja avustajatarpeeni (liikkuminen sisällä/ulkona, pukeutuminen, peseytyminen, ruokailu ym.)

Perustelut kurssin tarpeellisuudesta (miksi haen juuri tälle kurssille, jatka tarvittaessa erillisellä liitteellä)

TÄRKEÄÄ

Päiväys ja allekirjoitus

Lisätietoja: Suomen Polioliitto ry. puh. (09) 68 60 990

(Yhdellä hakulomakkeella voi hakea vain yhdelle kurssille. Puutteellisesti täytettyjä hakemuksia emme voi huomioida.)
Hakulomakkeen tiedot rekisteröidään Suomen Polioliitto ry:n kurssitietojärjestelmään. Kurssitietojärjestelmän rekisteriseloste on nähtävissä toimistolla, Kumpulantie 1 A 6.krs, 00520 Helsinki.

kopiointi sallittu

END POLIO NOW-konsertti

Purevassa pakkasessa END POLIO NOW -teksti heijastetuna Turun tuomiokirkon pääsisäänkäynnin ulkoseinällä

Tammikuussa saimme tiedon, että Turun tuomiokirkossa järjestäisiin helmikuun toisena päivänä End polio now – Hävitä polio nyt -iltakonsertti. Konsertin tarkoituksena oli kerätä varoja poliorokotuksiin ja siten pyrkiä hävittämään polio maapallolta. Päätimme ilmoittaa tilaisuudesta koko osastomme jäsenkunnalle jäsenkirjeellä. Konserttiin myytiin 10 euron ohjelmalehteä ovelta, joten min-käänlaisia etukäteisvarauksia ei tarvinnut tehdä. Ohjelmalehti toimi pääsylippuna.

Kova pakkasen verotti kuulijamäärää

Konserttipäivänä Turussa oli 20 asteen pakkasen lisäksi kylmä viima. Tämä vaikutti ikävästi osanottajamäärään. Kaikkiaan tilaisuuteen saapui ehkä noin 70 ihmistä esiintyjät mukaan lukien.

Kirkkosaliin olisi mahtunut kaikkiaan 900 kuulijaa. Osastotamme meitä ei ollut uskaltanut lähteä kuin kolme henkeä puolisoineen. Järjestävän rotaryklubin Turku Aboa Novan edustajat kehottivat kaikkia siirtymään istumaan eteenpäin lähemmäs esiintyjä. Itsekin siirryin pitkästä kirkonpenkistä, jonka alla oli lämmitys, irtotuolille istumaan. Konsertin edetessä huomasin, että ulkoilman kylmyys jäähdytti myös sisätiloissa. Palelin, koska en ollut huomannut ottaa takkiani mukaani vaihtaessani istumapaikkaa.

Mielenkiintoinen konserttikokonaisuus

Konsertin avajaissanat lausui viime kesän Peurunan kesä-

päiviltä tuttu dosentti Matias Röyttä LKT. Hän on vuosien 2013 - 2014 rotarypiiriin tuleva kuvernööri. Globalisen poliitolanteen kehityksestä puhui DG Kari Kivistö. Suomen panoksesta polion hävittämisessä kertoi PDG Kari Kontula. Saimme kuulla, että vielä on paljon tehtävää, jotta polio saadaan kitkettyä maapallolta.

Esiintymiset aloitti Pauliina Kronqvist laulamalla Armas Maasalon Tuhansin kielin. Häntä säesti sellolla Irma Sandrén. Turun yliopiston ylioppilaskunnan kuoron tuplakvartetti esitti neljä kappaletta esim. Katson virran kalvohon. Hunajakuun naiskuoro lauloi viisi laulua, yhtenä kappaleena Niin korkea oli

taivas. Chorus Resonus kuoro esitti viisi laulua. esim. Sailing ja On hetki.

Loppusanat saatteeksi tulevaisuuteen lausui tuomiorovasti Heimo Rinne.

Tuomiokirkon jälkikaikuominaisuus häitää kuuntelua, jos istuu kovin kaukana. Nyt kaikki istuivat niin lähellä esiintyjä, että jokainen voi nauttia kauniisti tulkituista esityksistä. Kaikki sopi todella hyvin arvokkaaseen kirkkoon.

Ennen esitystä, sen aikana ja jälkeen tuomiokirkon ulkoseinälle oli heijastettuna teksti END POLIO NOW. Toivotavasti se herätti ansaittua huomiota ohikulkijoissa. Kiitokset

järjestäjille ja esiintyjille hyvästä konsertista

Turun tuomiokirkon historiaa Seurakuntayhtymän sivuilla kerrotaan Turun tuomiokirkosta seuraavaa. Turun tuomiokirkko on Suomen luterilaisen kirkon pääkirkko ja maan kansallispyhäkkö. Sitä pidetään Suomen arvokkaimpana rakennushistoriallisena muistomerkkinä. Sitä on rakennettu vähitellen aina 1800-luvun alkuvuosikymmenille saakka. Suurimman muodonmuutoksensa kirkkorakennus koki 1400-1500-luvuilla. Sisustus on tehty suurelta osalta Turun palon (1827) jälkeen.

Unikankareen kummulle rakentui 1200-luvun puolivälissä pieni Pyhän Marian seurakuntakirkko. Tuomiokirkoksi tuo alun perin puinen, sitten kivistä rakennettu seurakuntakirkko vihittiin juhlallisesti vuonna 1300. Samalla se sai suojelijakseen Suomen ensimmäisen piispan, Pyhän Henrikin.

Kirkon monumentit ja yksityiskohdat kertovat Suomen kansan historiaa 700 vuoden ajalta. Piispat, sotapäälliköt sekä muun muassa yksi kuningatar ovat saaneet tuomiokirkosta viimeisen leposijansa.

Esteetön sisäänkäynti tuomiokirkkoon tai kirkko kotiisi

Tuomiokirkon pääovella on portaat, jonka askelmäärä on 38. Vuonna 1834 Tuomiokirkon länsipäädyn eteen rakennetut uudet suuret portaat suunnitteli kaupunginarkkitehti P.J. Glylich. Kirkkoa ympäröinyt muuri oli korvattu matalalla aidalla Turun palon (1827) jälkeen. Kirkon asema keskellä avaraa aukiota oli täysin uusi, se ei enää ollut tiiviisti rakennetun keskiaikaisperäisen kaupungin keskellä. Ennen paloa pääovi oli ollut kirkon eteläsivulla.

[jatkuu seuraavalla sivulla ...](#)

Puhumisen ja nielemisen vaikeus

Hilkka Huotari antaa kasvot nielemis- ja puheongelmille. Juominen sujuu paremmin erikoismukista.

On elokuu 1960. Koulu alkaa kolmen päivän päästä. Olen ollut kovassa kuumeessa lähiaikoina kaksi kertaa. Nyt en jaksa nostaa oikeaa kättä ylös. Vasen käsi nousee jonkin verran paremmin. Isä vie minut lääkäriin kirkolle.

Lääkäri määrää minut sairaalaan. Kuumeita on edelleen yli neljäkymmentä astetta. Sairaalassa on isäni veli, Heikki. Hän käy luonani monta kertaa päivässä. Äitikin tulee luokseni asioidessaan kirkolla. Äiti syöttää minulle kylmää riisiveistä. Minua väsyttää. Sanoin äidille, että en jaksa enää niellä ruokaani, en jaksa puhua enkä hengittääkään. Suljin silmäni ja äiti lähti.

Hän oli mennyt kansliaan itkien kertomaan, mitä hänelle sanoin.

Siitä kului kolme vuorokautta, kun heräsin tajuttomuudesta Auroran sairaalassa Helsingissä. Hoitaja tuli luokseni, kun toinen lapsi ilmoitti, että olen herännyt.

Yritin puhua, mutta ääntä ei tullut. Ympärilläni oli letkuja, yksi ohjasi minun hengitystäni ja toinen oli letku aterioitani varten, jotka laitettiin suoraan mahalaukkuuni. Yritin itkeä, mutta vain kyynelät tulivat. Hoitaja sanoi, että se on hyvä

merkki. Kysyin huulillani liikutellen, paranenko minä. Hoitaja oli tottunut lukemaan huulilta ja vastasi, että kyllä sinä parant. Siihen toivon ankkuroin elämäni.

Polion etenemisen historiaa

80-luvulla huomasi, että nielu ei toimi aivan yhtä hyvin, kuin aikaisemmin. Auroran letkut tulivat heti mieleeni. Silloin alettiin myös puhua postpolio-oireista. Tuli kylmiä väreitä. Viinirypäleen siemenet ja kuori eivät enää menneet nielusta. Tomaatit, appelsiinit ja kuorimatot omenat jäivät syömättä. No, elämä jatkui ilman näitä.

Kuntoutuksessa vuosituhanen taittuessa kysyttiin, kenellä on ongelmia nielemisessä ja puhumisessa. Puhuin Käpylän puheterapeutille. Hän oli kiinnostunut ongelmistani ja kuntoutuksen aikana kävimme puheterapeutin kanssa yhdessä videokuvauksessa. Minulle annettiin väriaineliuosta ja kuvattiin sen kulkua nielussa. Ongel-

ma oli tuolloin vähäinen, mutta häytti jo ateriointia.

Vuosi sitten joulunaikana pestessäni hampaita, huomasin, että voin pestä kieleni kantoja myöten yökkäämättä. Mietin, mitä siitä seuraa. Tuleeko seuraava oksennustauti olemaan jotenkin erilainen? Katselin asiaa reilun kuukauden joka päivä. Ei tullut yökkäystä. Varasin ajan terveyskeskukseen. Lääkäri oli aivan ihana venäläinen lääkäri. Hän tarvitsi kuitenkin lähetteen antamiseen luvan kokoneemalta lääkäriltä. Sovittiin, että hän soittaa minulle seuraavana maanantaina.

Maanantai tuli ja hoitaja soitti, että lääkäri on sairastunut ja soittaa seuraavana maanantaina. Maanantai tuli taas ja meni ja tuli tiistai ja keskiviikko. Olin jo tosi vihainen. Soitin itse. Se mukava venäläinen lääkäri oli sairas edelleen ja minua yritti rauhoitella vastaanottoavustaja. Hän lupasi, että joku lääkäri soittaa minulle taas maanantaina, jos on tarvetta läheteelle. Tuli olo, että joku on nyt aika tyhmä!

Samana päivänä tunnin päästä soitti toisen terveysaseman lääkäri ja kertoi lähettäneensä tutkimuspyynnön nielu ongelmistani Kaupunginsairaalaan. Aika tuli nopeasti. Kaupunginsairaalan kurkku- korva- ja nenälääkäri ihmetteli, miksi minut on lähetetty hänen vastaanotolle, eikä suoraan tyks:iin. Hän kyllä katsoi nieluani ja totesi sen saman kuin minäkin joka päivä, yökkäysrefleksi ei toimi. Hän katsoi myös korvat ja otti vaikon pois. Naurettiin yhdessä, että olihan tästä se ilo, että tuo vaikko saatiin pois. Lähetetäni tyks:iin ja videokuvauksen nielun toiminnasta. Kuvauksessa todettiin, että ruokaa jää taskuihin (poimuihin), jotka ovat kurkun päässä. Sen olin tuntenut ruokailllessa. Ruoka jää ikään kuin kiinni kurkunpäähän. Ei mene alemmaksi eikä tule enää pois, kun ei ole yökkäysrefleksiä. Varjoainetta nousi myös nenänielun puolelle yhdessä nielaisessa. Sen tiesin, koska nestemäinen ja löysempi ruoka saattaa tippua nenästä ulos. Se tuntuu kamalalta, jos

Nielemisongelmiin yksi käytännön ratkaisu on soseuttaa ruoka valmiiksi ennen ruokailua.

vaikka sillin liemet menevätkin nenänielun puolelle. Se kirvelee jossakin ja saattaa aiheuttaa kyyneleitä.

Tyks:istä sain lähetteen puheterapeutille kuntoutukseen ja voice massage terapeutille myös. Hän käsittelee hengityslihakasia.

Nielemis- ja puheongelman tunnistaminen

Minulla oireet ovat olleet väärään kurkkuun meneminen, olen joutunut nielaisemaan samaa suupalaa kolme ja neljäkin kertaa. Nesteidän kulkeutumisen nenänielun puolelle ja ruoka on alkanut kasautumaan ruokatorveen ja kurkunpäähän. Puhuminen väsyä iltapäivällä ja tulee hitaammaksi ja puuroutuu.

Yhtenä iltana, kun otimme mieheni kanssa iltapalaa, ruoka jäi kurkunpäähän. Sitten aloimme odotella, tuleeko ulos vai meneekö alas. En voi mennä nukkumaan C-PAP-koneeseen silloin, kun ruokaa on kurkussa. Kone painaa ruuan helposti henkitorveen. Yökkäysrefleksi ei toimi, joten ruoka voi esteettä kulkeutua keuhkoihin. Puoli kolmen aikaan aamuyöllä suuren limapallon saattamana iltapalan rippeet tulivat ylös ja päästiin nukkumaan.

Puolitoista vuotta sitten keuhkoni huuhdeltiin. Se oli hankala toimenpide. Keuhkoihin jäi kramppi päälle. Tunnin kesti siitä toipua astmalääkkeiden ja fysioterapeutin avulla. Se oli rankimpia tutkimuksia, mitä minulle on tehty. Puolilitraa

nestettä kaadettiin puudutettujen keuhkoputkien kautta keuhkoihin. Neste oli niin kauan keuhkoissa, kun happiarvot alkoivat laskea ja sitten liemi imastiin ylös. Sen mukana tuli keuhkoista kudostenkappaleita ja muuta moskaa. Huuhtelu-liemi tutkittiin laboratoriossa. Tutkimuksen jälkeen olo oli tosi raukea. Kummallisinta oli se, että sen jälkeen oli helpompi hengittää ja puhua. Vaikutiko lie astmalääke?

Toivon tämän kertomuksen rohkaisevan niitä lääkäriin, jotka miettivät, olisiko nielemisessä ja puhumisessa jotakin vikaa. Puhumisen yksi varma tunnusmerkki on, kun puhekumppanisi alkaa kysyä usein ”mitä”. Aluksi se suututti, mutta nyt olen tottunut siihen. Se kertoo,

että kuulija ei saa enää selvää puheestasi. Älä jää kotiin ongelmiasi kanssa. Asialle voidaan tehdä paljon. Puheterapeutti auttaa hänen käytössään olevalla, tilanteeseen sopivalla puheterapialla.

Apukeinot nielemiseen

Nielemisongelmiin on monta apukeinoja. Minulle on selitetty, että jos paino alkaa pudota paljon, laitetaan letku suoraan mahalaukkuun. Nykyään on systeemi vielä sellainen, että silti voi syödä suun kautta silloin, kun se on turvallista, vaikka letku onkin suoraan vatsaan.

Apteekista saa myös sakeuttamispulveria juomiin ja keittoihin. Sakeutettuna ruoka kulkee varmemmin ruokatorveen. Ruuan voi myös soseuttaa, niin ateriointi on turvallisempaa. Apteekissa myydään pieneen kokoon pakattuja aterioita, jotka sisältävät yhden aterian kalorimäärän ja vitamiinit. Ateriat ovat pullossa vellin paksuisena tai vanukkaana pienessä astiassa. Jos olen väsynyt, enkä uskalla syödä muuta, niin käytän näitä pieniä pakkauksia, jotka ovat turvallisia.

Neuvoja antavat puheterapeutti ja ravintoterapeutti.

Teksti Hilkka Huotari

Kuvat Hannu Huotari

Jäsensuhteeriltä

Jäsenrekisterin ylläpidon ja yhteydenpidon helpottamiseksi

Mikäli olet muuttanut, siirtynyt kännykkäkantaan tai puhelinnumerosi on vaihtunut, olisitko ystävällinen ja ilmoittaisit siitä minulle. Samassa yhteydessä otan mielelläni myös mahdollisen sähköpostiosoitteesi. Muuttuneet tiedot voi myös päivittää sähköisesti.

Muistakaa käyttää laskuja/osallistumisia tai muuta maksuasiain viitenumeroa. Jäsen ja kannatus/tuki laskuissa on viitenumero. Ja muuta osallistumista maksaessa se henkilökohtainen viitenumero on hyvin käyttökelpoinen. Jos sitä ei sinulla ole tai olet hukannut, ota yhteys allekirjoittaneeseen, joko puhelimitse tai sähköpostilla.

Olisi kiva kuulla sinusta!

Kirsti Paavola

Puh.09-6860990, Gsm:0405229657
s.posti: kirsti.paavola@polioliitto.com

Apteekkeja

Kuhmon Apteekki

Kainuuntie 89, 88900 Kuhmo
p. 08-6550001

JPS-fysioterapia

Fysioterapiaa, hierontaa, allasterapiaa
Uittamontie 12, 20810 Turku, p.02-2512692
www.jps-fysioterapia

Ensikertalainen Lehtimäellä

Sain tammi-helmi-kuun vaihteessa tiedon, että minut oli valittu niiden kolmenkymmenen muun joukkoon, jotka saivat ilmaisen lähes kahden viikon täyden ylläpidon kuntoutusmahdollisuuksineen Lehtimäen opistolla. Olin ensimmäisen kerran kuullut Lehtimäen opistosta alle kaksi vuotta sitten ollessani Kelan kuntoutuksessa Punkaharjulla. Mielsin paikan tuolloin jonkinlaiseksi lomakodiksi.

Ennen helmikuussa alkavaa kurssia sain opistolta perusteellisen kirjeen, mistä kävi ilmi, mitä kaikkea oli odotettavissa. Kirjeestä selvisi majoitusolosuhteet, kyseltiin ruokavaliot, ja minkälaisia ilmaisia hierontaa-ym. hoitoja haluan valita. Samoin kysyttiin, tarvitsenko apua liikkumiseen. Ymmärsin, että todellakaan ei ollut kysymys pelkästä lomailusta ja että olisin hyvissä käsissä.

Puitteet kurssilla

Lehtimäen opisto on erityiskansanopisto, jonka tarkoituksena on valmentaa vammaisia nuoria itsenäiseen elämään ja antaa valmiuksia ammattiopintoihin pääsemiseksi. Opiskelijat olivat hiihtolomalla kurssimme ensimmäisen viikon ja toisen tavallaan ”evakossa”, koska me olimme vallanneet heidän hienot asuntonsa. Omassa käytössäni oli loistava yksiö täydellisine keit-

tiöineen, josta käyttöä oli vain jääkaapille.

Minulle selvisi, että Suomen Polioliitto saa Raha-automaattiyhdistyksen tukea kurssien järjestämiseen yhdessä Lehtimäen opiston kanssa ja kurssien toteuttamistapa lienee vakiintunut nykyisenkaltaiseksi vuosikymmenten aikana. Paikalla oli henkilöitä, jotka olivat olleet Lehtimäellä ensimmäisen kerran jo 1970-luvulla.

Kurssimme vastaavat opiston puolelta olivat Kaija ja Jarmo, jotka ihmisläheisellä olemuksellaan pitivät huolta hyvinvoinnistamme ja loivat yhteishenkeä kurssilaisten keskuuteen. Kaikkea saattoi heiltä kysyä, eikä sellaista asiaa ollut, joka ei olisi onnistunut. Aivan erityistä mielestäni oli se, kuinka paljon paikalle oli värvätty ystävällisiä ja avuliaita nuoria ohjaajia autamaan heitä, jotka kuljetus- tai muuta apua tarvitsivat.

Kurssin päiväohjelman runko oli joka päivä samanlainen. Aamupalan jälkeen seurasi luentoja lounaaseen saakka ja päiväjumppien ja pelien sekä päivällisen jälkeen oli vielä kevyempää iltatahojelmia. Johonkin väliin piti mahduttaa hierontaa ja muut yksilöhoidot.

Aktiviteetteja kaikille

Kahdentoista päivän aikana uin, jumppasin ja juoksin vyön kanssa vedessä, olin mukana tuolijumppassa, istumalentopallossa, boccian peluussa. Ratsastin, opettelin joogaa ja 3-ulotteisten korttien tekoa, tanssin, sain perinteistä hierontaa ja taivaallisen ihanaa intialaista päähierontaa sekä minulle aivan uutta ortopedistä osteopatiaa. Kuuntelin aikamoisen määrän luentoja, runonlausuntaa, kertomuksen Etiopian matkasta, karaokea, mieskuorolaulua. Kävin teatterissa. Istuin joka päivä viisi kertaa valmiiseen ruoka- tai kahvipöytään. Tärkeintä minul-

le oli kuitenkin se, että tutustuin ihaniin uusiin ihmisiin ja kurssin loppupuolella huomasin, että muistan jopa kaikkien etunimet. No, pieni tapaturmakin kaiken keskellä sattui

Potkuttelua ja ratsastusta

Erityisen hienoa oli, että saimme käyttöömmme omalla nimellä varustetut potkukelkat. Olin aivan innoissani, koska en ollut potkuttanut sitten nuoruusajkojen. Eihän sekään asia enää onnistunut niin kuin lapsena. Liika innostus kostautui liukastumisena ja nilkan venähtämisinä. Sain jopa tutustua Alajärven kunnan terveyspalveluihin päivystyspoliklinikalla. Melkein viikko kurssiajasta pitikin sitten mennä vähän hitaammin

Lehtimäen erikoisuus ovat ihanat hevoset, joilla vammaiset lapset ja me vanhemmatkin voimme turvallisesti kokea ratsastuksen riemua. Ratsastaminen talvisessa luonnossa oli ihana kokemus, vaikka taluttajat kävelivätkin vieressä. Innokkain ratsastaja kurssilaista oli epäilemättä Eira. Riitan erällä ratsastuskerralla oli hevonen kompastunut lumihangessa. Kauniiden hevosten katselu oli nautinto ilman ratsun selkään nousemistakin.

Sosiaalietuuksia ja esteettöntä asumista

Aamupalan jälkeen oli kaikkina arkipäivinä luentoja eri aiheista. Luennot painottuivat sosiaalietuuksiin ja esteettömyyteen. Joidenkin luentojen suhteen oli ehkä turhaa toistaa. Ihmiset olivat aktiivisesti mukana, jopa niin, että esim. psykologi Halosella oli vaikeuksia pysyä aiheessaan, kun osallistujat halusivat kertoa vaivoistaan ja kokemuksistaan. Uutta tekniikkaakin kokeiltiin, kun päästiin skypen avulla virtuaalikierrök-

Kurssilaiset perinteisessä ryhmäkuvassa.

selle Tampereen Werstaan vammaisuutta käsittelevään näyttelyyn. Itseäni kiinnosti luento terveellisestä karpauksesta. En tiedä edellyttääkö RAY luentojen sisällöltä jotain, mutta muutama luento voisi käsitellä jotain uusia mielenkiintoisia ilmiöitä, kirjoja, tapahtumia ym. joista saisi aivoille uutta virikettä.

Teatteria ja shoppailua

Opisto oli varannut lauantai-ilalle liput Lapuan teatteriin Tim Firthin näytelmään Kalenteritytöt. Esitteen kannessa oli vähäpukaisia naisia. Näytelmä oli toteutettu harrastajavoimin, mikä valitettavasti myös näkyi esityksessä. Nakukuvien kekseliäs ottamiskohtaus oli näytelmän parasta antia, mikä kylläkin saattoi harmittaa miespuolisia katsojia.

Mahdollisuus olisi ollut osallistua retkelle turistien vetonaunaan, kauppakeskus Tuuriin, sekä keilaukseen, joihin en venähtäneen nilkkani takia lähtenyt mukaan.

Mietimme mitä muita retki-kohteita lähiseudulla voisi olla. Pohjanmaalla on tunnetusti isoja maatiloja. Itselleni ainakin olisi elämys tutustua nykyaikaiseen navettaan ja kuulla mitä maatilalla tänä päivänä tapahtuu, jos ei EU:n hygieniavaatimukset sitäkin asiaa estä.

Kurssidiplomit saavat saajansa hyvälle tuulelle.

Tässä kuvassa toteutuu vertaistuki: sen antaminen ja saaminen ihan kirjaimellisesti. Kurssi ei ollut turha!

Mitä jäi mieleen

Mieleen jäi Pohjanmaan, pohjoisen ihmisten samoin kuin turkulaisten hienot murteet, illat ristiseiskan ja laistokasinon parissa, innokas yhteislaulaminen ja Tapsan, Veikkojen ym. loistavat lauluäännet, ikivanha tanssimusiikki, jota en normaalisti juuri kuuntele. Tuli tunne, että näiden ihmisten kanssa minulla on yhteistä ja että haluan olla tekemisissä jatkossakin. Meillä oli hieno, aktiivinen ryhmä. Ihanaa oli potkuttaa niin kauan kuin sitä onnea kesti. Hevosia en taatusti unohda ja seuraavalla kerralla ratsastan niin usein kuin mahdollista.

Jälkeenpäin ajatuksissani on ollut erityisesti toinen viikko, jolloin paikalla olivat opiston vakioasujat. Olen hyvin vähän ollut tekemisissä kehitysvammaisten ihmisten kanssa, minkä vuoksi oli hienoa nähdä nuorten ja ohjaajien yhteistyötä ja opiskelijoiden kivaa, kohteliasta suhtautumista meitä kohtaan. Opiskelijoiden läsnäolo opistolla kurssin aikana on enemmänkin rikkaus kuin haitta.

Kurssin diplomit jaettiin Ullalle ja Joukolle, molemmille mielestäni ansaitusti. Ulla auttoi minua alusta asti ruokailu-ym. tilanteissa sopeutumaan uutena ryhmään, jossa muut suurin piirtein näyttivät tuntevan toisensa ja hän yritti jopa opettaa minulle pyörätuolintanssia, josta ei kylläkään tullut mitään kun en osannut liikutella tuolia. Jouko taas avuliaasti kuskasi Kaarinan ja minut kimpampakyydillä Lehtimäelle, mistä lämpimät kiitokset.

Niin! Ne nilkan venähdysten takia hukkaan menneet kuntoulupäivät? Nekin sain takaisin. Voitin nimittäin arpajaisten pääpalkinnon, viikon ilmaisen ylläpidon Lehtimäellä. Nähdään elokuussa Lehtimäellä.

Teksti: Terttu Kärki

Kuvat: Lauri Jokinen

Kokousterveysiä

Pohjanmaalta

Hei lajitoverit, kuten kutsunta kuuluu. Kevät on tullut ja sen mukana tapahtumat, jotka täytyy hoitaa. Tällainen on esimerkiksi vuosikokous.

Meillä täällä Pohjanmaalla kokoustehtiin Hotelli Sorsanpesässä. Kokoukseen saapui 12 polio-vammaista + muutama puoliso. Puolisot ovat ihan hyviä, heistä on apua monessa asiassa ja tietenkin erityisesti avustamisessa.

Sorsanpesässä oli hyvät tilat kokoontua ja ruoka seisovasta pöydästä oli maukasta ja täyttävää. Jälkiruuksi tarjotut kahvit ja leivos maistuivat mainiolla. Niinhän se on, että hyvä ruoka, parempi mieli, pitää kutinsa.

Pohjanmaan osaston puheenjohtaja Pirkko Ahola tuli Ähtäristä johtamaan ”kurillista” porukkaa ansioituneesti ja lu-jalla kädellä. Muistelimme tapahtumia, joissa olimme olleet viime vuonna ja tulimme siihen päätökseen, että sama linja jatkuu.

Osaston johtokunta vuonna 2012 on seuraavanlainen:

Pirkko Ahola, puheenjohtaja
Olavi Parviainen, varapuheenjohtaja
Veikko Hemminki, sihteeri
Juhani Kivipelto, rahastonhoitaja
Pirkko Hakala
Tuula Häkäri
Maija-Liisa Männikkö
Pertti Niemi
Pirjo Puska
Anna-Liisa Taipalus
Gunvor Vesterlund

Kuntoutusta ja vertaistukea

Vuosikokoukseen Helsinkiin ollaan taas lähdössä porukalla. Gunvor Vesterlund järjestää kyydin Vaasasta, ja kyytiin otetaan kaikki halukkaat osallistujat matkan varrelta.

Uuden johtokunnan paikalla olleet jäsenet. Valitettavasti vaasalaiset kerkesivät poistua ennen kuvan ottoa.

Minä itse henkilökohtaisesti odotan Heku-kurssia Lehtimäellä. Työssä käyväni olen jo kovasti kuntoutuksen tarpeessa. Syksyllä järjestettävä virkistämystapahtuma Kalajaisjärvellä on myös tapahtuma, jota kovasti odotan.

Tapaamiset polioporukassa aina silloin tällöin ovat niin mukavaa vaihtelua.

Vuosikokoukseen Pohjanmaalle Seinäjoelle oli polioita tullut Isoistakyröstä, Kurikasta, Kauhajoelta, Vaasasta ja Seinäjoelta.

Taas tavataan riennoissa, eikö niin!

Teksti ja kuvat: Anne Niemi

Vuosikokouksen osanottajia.

Apteekkeja

Apoteket i Kimito
Kemiön Apteekki
Arkadiantie 2, 25700 Kemiö
p.02-421054

Erottajan Apteekki
Mannerheimintie 1, Stockmann
00100 Helsinki
p.09-6229930

henkilökuvia

Minun polioni

Olen päässyt runsaan kolmevuotisen avustajaurani aikana työnantajani Leo Hännisen mukana moniin erilaisiin kokouksiin, kylpylälomille, Marjolan lomalle ja virkistysmatkoille. Pääsin hänen mukanaan myös Lehtimäen Opistolla järjestetyille polion sairastaneiden kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskurssille 8.8.-20.8.2011. Kurssin aikana minua alkoi viehättää ajatus koota Poliolehdessä julkaistaviksi poliovammaisten elämäntokemuksia otsikolla ”Minun polioni.”

Sain haastateltua kurssilla yhteensä yksitoista henkilöä, jotka kertoivat esittämäni kysymysten pohjalta elämästään polio-vammaisena. Ensimmäiset kertomukset julkaistiin Poliolehdessä 3/2011 ja toinen osa haastattelusarjasta julkaistiin ennen joulua, eli Poliolehdessä joka kulkee numerolla 4/2011.

Kertomusten pohjaksi esittämäni kysymykset koskivat mm. polion akuuttia vaihetta; miten he sairastuivat ja missä, sairastuiko samalla paikkakunnalla samoihin aikoihin muita, miten polio vammautti, miten hoito käynnistyi, missä hoidettiin, mitä tuloksia hoito tuotti, koulunkäynti ja ammattiin valmistuminen, perhe-elämä, työelämä ja harrastukset, kuntoutuksen saanti, käsitys asiantuntevan polion hoidon saamisesta tänä päivänä, mahdollisista polion myöhäisoireista ja niiden vaikutuksesta toimintakykyyn, sekä kokemuksia elämästä yleensä poliovammaisena.

Pääsin näiden haastattelujen myötä tutustumaan ihmisiin, joiden positiivinen elämänsenne, loistava huumorintaju ja sitkeys tekivät minuun lähtemättömän vaikutuksen. Haluankin näin ollen vielä kiittää teitä, joiden tarinat sain kuulla ja tuoda julki. Haluan vielä erikseen kiittää Birgitta Oksaa, joka mahdollisti tämän haastattelusarjan julkaisun ja Leo Hännistä, jonka tarkat silmät auttoivat korjaamaan minun kirjoitusvirheeni näissä jutuissa. Viimeisenä, mutta ei vähäisimpänä, kiitän teitä arvon lukijat. Kiitos mielenkiinnostanne ja siitä positiivisesta palautteesta, joka on kantautunut minulle asti. Tämän haastattelusarjan viimeisen osan myötä, toivotan kaikille valoisa kevättä ja malttia kesän odotukseen.

Aira Hukka

Olen Aira Hukka, syntynyt 1948 Soinissa. Sairastuin polioon Soinissa syksyllä vuonna 1956. Olen kuullut, että minun lisäksi ainakin yksi henkilö samalla paikkakunnalla sairastui polioon muutama kuukausi minun jälkeen.

Minulla oli kuumetta, jota kunnanlääkäri hoiti aluksi flunssana. Mutta hän alkoi epäillä virtsatietulehdusta, kun pissan tulo väheni. Minut vietiin taksilla Seinäjokeen kulkutautisairaalaan, mutta se oli suljettu. Jatkoimme matkaa Vaasaan. Siellä sanottiin että potilasta ei voida ottaa vastaan, koska ylilääkäri ei ollut paikalla. Taksikuski otti tiukan linjan sanoen, että ylilääkärin kanssa on sovittu siitä, että tyttö jää tänne.

Vaasaan päästessäni olin jo täysin velto. Minulta otettiin kokeita, joiden perusteella arveltiin että minulla on polio. Olin kulkutautisairaalaan kaksi viikkoa, jonka jälkeen pääsin kotiin. Olin kotona sängypotilaana ja aloin yrittämään konttaamista, koska minulla ei vielä ollut kuntoutusta. Pääsin kuukauden jonotuksella kuntoutukseen Jyväskylän Ortopediasairaalaan.

Kuntoutukseen kuului oikeastaan vain sängyssä jumppaamista, mutta pääsin jo muutaman kuukauden jumpalla kokeilemaan kävelyä kainalosauvoilla ja Jyväskylän proteesipajalla tehdyillä tukisidoksilla. Olin jyväsnylässä lopulta useamman kuukauden. Pääsin keuhkoihin sairaalasta ja kävelin keppien ja tukisidosten avulla jo hyvin.

Naapurin ennustajaeukko sanoi äidilleni, että hauduta kuumassa vedessä katajan oksia ja laita tyttö sinne istumaan, niin johan koi- vet paranevat. Äitini kokeilikin tätä keinoa,

mutta eihän se toiminut. Minulla ei ollut lapsena sairaalasta päästyäni kuntoutusta ollenkaan, vaan kävin kerran vuodessa tarkistuksissa Jyväskylän Ortopediasairaalaan. Äidilleni neuvottiin kotikuntoutuksen konstit ja hän jumppasi minua tarkastuskäyntien välillä.

Ensimmäinen varsinainen kuntoutukseni oli Lehtimäen Opistolla KELA:n rahoituksella. Sen jälkeen olin vuonna -89 Punkaharjun kuntoutuskeskuksessa. Olen ollut Punkaharjulla yhteensä neljä kertaa. Myöhemmät kuntoutuskurssit ovat olleet omakustanteisia ja Polioliiton Kuntoutumis- ja Sopeutumisvalmennuskursseja. Olen saanut sen määrän kuntoutuksia, jonka olen pyytänyt. Joten voin sanoa että olen tyytyväinen.

Kävin kansakoulun Soinissa, jonka jälkeen olin vuoden lapsenvahtina. Sen jälkeen lähdin Kolmirannan Invalidien Ammattioppilaitoksen kauppakoululinjalle. Valmistuin merkantiksi vuonna -68 ja jäin Helsinkiin työttömänä. Mutta sain työkyvyttömyyseläkettä. Olin kesän töissä Invalidiliiton työkeskuksessa Helsingissä. Sain ystäväiltäni tiedon avoimesta työpaikasta Hotelli Helkassa ja hain sinne töihin. Sain työpaikan heti haastattelun jälkeen ja pääsin laskutuksen puolelle. Minut siirrettiin ennen pitkää kirjanpitoon, josta minut ylennettiin lopulta kassanhoitajaksi.

Olin töissä Hotelli Helkassa yhteensä 23 vuotta, jonka jälkeen jäin työkyvyttömyyseläkkeelle. Jouduin jäämään töistä pois selän vihoittelun takia.

Sukulaisten avulla hoidin isommat siivoukset ja sen lisäksi entinen työkaverini kävi siivoamassa luonani kerran kuukaudessa. Olen ollut miesystäväni kanssa avoliitossa noin kymmenen vuotta. Mutta yhdessä olemme olleet jo kaksikymmentä vuotta. Olin aikoinani urheileva nuorukainen ja harrastin uintia sekä muita lajeja.

On vaikeaa tunnistaa, mikä oman kehon muutoksista johtuu iän tuomasta rasituksesta ja mikä on polion myöhäisoireita. Ennen liikuin kepeillä, mutta nykyään joudun viettämään aikani pyörätuolissa. Joten tilanne on huonompi kuin aiemmin. Onneksi käteni toimivat vielä hyvin. Mielestäni tämän päivän lääkäreiden tietämys poliosta ja polion myöhäisoireista on surkeaa.

Selviän päivittäisistä toiminnoista ilman ulkopuolisten tahojen apua, koska minulla on avomieheni auttamassa. Ilman häntä joutuisin hankkimaan henkilökohtaisen avustajan. Olen kokenut, että polio ei ole rajoittanut elämäni tai menemistäni työssä tai matkailussa.

Leo Hänninen

Olen Leo Hänninen, syntynyt vuonna 1951 Suolahdella. Sairastuin polioon Suolahdella syyskuussa vuonna 1953. Paikkakunnalla ei ollut muita samaan aikaan polioon sairastuneita. Säilyttämäni maakuntalehti Keski-suomalaisen lehtileike kertoo sairastumisestani seuraavasti:

”Lapsihalvausta Suolahdessa. Suolahdessa sattui n. 2 viikkoa sitten lapsihalvaustapaus. Vähän yli 2-vuotiaassa työmiehen pojassa havaittiin taudin oireita ja hänet kuljettiin Äänekosken sairaalaan, missä hän edelleen on. Pojan ylä- että alaraajat ovat halvaantuneet ja lisäksi on halvaantumista tapahtunut muissakin ruumiinosissa. Uusia lapsihalvaustapauksia ei Suolahdessa ole ilmaantunut enempää mainitussa perheessä kuin muuallakaan. Jyväskylän kulkutautisairaalaan tuotiin toissapäivänä tarkkailtavaksi muuan 10-vuotias poika, koska hänessä on esiintynyt oireita, jotka saattavat olla lapsihalvauksesta johtuvia.”

Äänekosken sairaalasta minut siirrettiin parin viikon päästä Invalidisäätiön sairaalaan Helsinkiin ja sieltä edelleen Lastenlinnan sairaalaan. Olin halvaantunut niin täydellisesti, että makuulla ollessani en pystynyt liikuttamaan muuta kuin päätä, sormia ja varpaita. Olin Lastenlinnan sairaalassa yhtäjaksoisesti runsaat 2½-vuotta, jonka aikana minut saatiin kuntoutettua niin paljon, että pystyin kävelemään kainalosauvojen ja jaloissa olevien pitkien tukisidosten avulla.

Kävin kansa- ja kansalaiskoulun vuosina 1958-1967 silloisessa Raajarikkojen koulusäätiön kansakoulussa Helsingissä. Koulun päättyessä ammatinvalinnan ohjauksessa minulle suositeltiin Invalidisäätiön ammattikoulun jalkinetikkaajan linjaa. Mutta kansalaiskoulun opettajani Lea Kanto pai-

nosti minua hakeutumaan kauppakouluun. Vaikka en pitänyt itseäni lukuihmisenä. Hän sanoi, että kyllä sinä pärjää ja minä uskoin. Onneksi! Kansalaiskoulun päättyessä olin vielä niin nuori, että jouduin viettämään kaksi välivuotta kodissani Suolahdella.

Kävin 2-vuotisen kauppakoulun Suomen Siviili- ja asevelvollisuus invalidien liiton (nykyinen Invalidiliitto ry.) Kolmirannan Invalidien Ammattioppilaitoksessa Espoossa vuosina 1969-1971. Pääsin koulusta luokan priimuksena. Joten kyllä entinen opettajani oli oikeassa pärjäämiseni suhteen. Kauppakoulun aikana suoritettiin myös ajokorttitutkinnon.

Kauppakoulun päätyttyä palasin kotiini Suolahdelle ja ilmoittauduin työvoimatoimistoon työnhakijaksi. Vaikka tiesin, että paikkakunnalla, jolla oli kuuluisasti korkea työttömyysaste, vammaisen työllistymisen sen aikaiset ennakkoluulot huomioon ottaen olisi lähes mahdotonta. Odottelin työpaikan löytymistä kesän ajan, mutta kun sitä ei löytynyt, päätin vaihtaa maisemaa. Muutin kauppakoulun aikaisen kaverini kanssa Vammalaan. Ilmoittauduimme työvoimatoimistoon työnhakijoiksi ilmaisen halumme ottaa vastaan työpaikat mistä päin Suomea tahansa, mikäli saisimme työsuhdeasunnon.

Perustimme työpaikkaa etsiessämme toiminimet tori- ja markkinamyynnin harjoittamiseksi. Kiersimme 1½-vuotta ympäri Suomen toreilla ja markkinoilla myyden ns. rihkamatavaraa. Eräänä helmikuun päivänä vuonna 1973 työvoimatoimistosta ilmoitettiin, että Nummelassa toimiva valaisimia valmistava tehdas etsii kahta vaihtotyöntekijää, joille on tarjolla työsuhdeasunto. Lähes siltä istumalta lähdimme Nummelaan työhaastatteluun, jonka perusteella saimme työpaikat ja asunnon.

Olin valaisintehtaan kytkentähihnalla töissä tasan vuoden. Vuoden 1974 maaliskuussa silloinen monialakonserni Oy Lohjan Kalkkitehdas Ab etsi Nummelan betonielementitehtaalteollisuuskonttoristia. Pääsin työhaastatteluun ja sain paikan. Vuoden päästä siirryin kustannuslaskijaksi, jonkun vuoden päästä tuotannon hinnoittelijaksi ja viimein ostomieheksi, jota työtä tein 15 vuotta. Firman nimi vaihtui välillä Oy Lohja Ab:ksi, sittemmin Lohja Betonila Oy:ksi, kunnes Lohja fuusioitiin Oy Partek Ab:hen, jonka kirjoilta jäin 20 vuotta palvelleena työkyvyttömyyseläkkeelle vuonna 1994.

Menin naimisiin vuonna 1987. Avioliitto päättyi eroon vuonna 1992. Minulla on yksi 22-vuotias maailman ihanin tytär Kirsi-Marja, joka asuu Helsingissä ja opiskelee Laurea Ammattikorkeakoulussa Espoossa palvelujen tuottamisen ja johtamisen opin-

tolinjalla tähdäten majoitus- ja ravitsemisalan restonomiksi.

Harrastuksiini, vai pitäisikö sanoa jopa elämäntapaani kuuluu järjestö- ja yhteisötoiminta, joissa olen ollut aktiivisesti mukana lähes 30-vuotta. Olen toiminut Invalidiliitto r.y:n Vihdin paikallisosaston sihteerinä ja puheenjohtajana, VVO Asunnot Oy:n Vihdin asuntojen asukashallinnon puheenjohtajana ja luottamusmiehenä, Vihdin vammaisneuvoston puheenjohtajana, Suomen Poliohuolto r.y:n sihteerinä ja puheenjohtajana, sekä Suomen Polioliitto r.y:n varapuheenjohtajana. Olen myös vammaisten kansalaisoikeusjärjestö Kynnys r.y:n jäsen. Olen yksi seitsemästätoista henkilökohtaisen avustajan työnantajista, jotka perustivat Suomeen HETA- Henkilökohtaisten Avustajien Työnantajien Liitto r.y:n.

Olen ollut kolme kertaa KELA:n kuntoutuskursseilla Kuntoutumis- ja liikunta-keskus Peurungassa Laukaalla ja lukuisilla RAY:n rahoittamilla Suomen Polioliitto r.y:n kuntoutumis- ja sopeutumisvalmennuskursseilla Lehtimäen Opistolla. Saan tällä hetkellä KELA:n kustantamaa fysioterapiaa kodissani kaksi kertaa viikossa. Olen saanut mielestäni riittävää kuntoutusta.

Mitä tulee polion myöhäisoiireisiin, niin näin jälkepäin ajatellen, niitä alkoi ilmetä jo yli kymmenen vuotta sitten. En vaan suostunut tiedostamaan niitä poliosta johtuviksi, vaan pidin niitä osana ikääntymisen mukanaan tuomina oireina. Olihan kävelykykyni heikentynyt jo vuosien ajan. Mutta ei sitä huomannut, kun se tapahtui niin hitaasti vuosien saatossa.

Totuus polion myöhäisoiireista iski elämäni eräänä syyskuun lauantaiaamuna vuonna 2009 kuin salama kirkkaalta taivaalta. Olin kävellyt edellisenä iltana vuoteeseen kainalosauvojen avulla kuten ennenkin. Mutta nyt en päässyt enää itse ylös sängystä. En päässyt edes istumaan. Olin menettänyt toimintakykyäni yhdessä yössä. Se oli melkoinen shokki. Mutta onneksi minulla oli jo silloin loistava henkilökohtainen avustajani Heikki, joka venyi tekemään pitkiä työpäiviä siihen saakka, kunnes sain hankittua lisää avustajatunteja ja palkattua lisähenkilökuntaa.

Tällä hetkellä minulla on kolme henkilökohtaista avustajaa, joiden kesken tehdään työtä aamusta iltaan viikon jokaisena päivänä, koska tarvitsen apua kaikissa päivittäisissä toiminnoissani. Minulla on ollut onni löytää hyviä ja työhönsä sitoutuvia avustajia, joista haluan pitää huolta omalta osaltani. He mahdollistavat oman näköisen elämäni sujumisen. Olen siitä hyvin kiitollinen.

Polon myöhäisoiroiden ilmestyttyä olen huomannut, että ainakaan ns. julkisen terveydenhuollon lääkärit eivät tunne poliota

ja sen myöhäisoiireita. Kun olen kysynyt vaihtuvilta lääkäreiltä ystävällisesti, mitä he tietävät poliosta, niin vastaus on ollut lähes aina; Pöydän toisella puolella istuva tietää siitä todennäköisesti enemmän. Eli asiakas. Se osoittaa, että asiantuntevan polion hoidon saaminen tämän päivän Suomessa on toiveajattelua.

Polio on ollut elämäkumppanini jo lähes 60-vuotta. Olen oppinut elämään sen kanssa. Se on kouluttanut minua paljon. Ei lainkaan negatiivisesti. Olin varmaan aivan erilainen ihminen, jos en olisi kasvanut polioni kanssa. En myönnä, että polio olisi rajoittanut elämäni ja itseni toteuttamista. Jotkut asiat ovat olleet vain vähän vaikeammin toteutettavissa ja joistain haaveista on täytynyt vähän tinkiä, tai toteuttaa ne toisilla tavoin. Mutta paljon olen saanut tilalle. On vaikeaa edes kuvitella elämää ilman poliota. Jos sanoisin, että päivääkään elämästäni en vaihtaisi pois, niin valehtelisin tai ainakin liioittelisin. Jokaisen ihmisen elämään kuuluvat hyvät ja huonot päivät. Tosiasia, josta ei päästä yli eikä ympäri.

Pertti Niemi

Olen Pertti Niemi, syntynyt vuonna 1944 Kurikassa. Sairastuin polioon Kurikassa vuonna 1950. Tietäkseni paikkakunnalla ei ollut muita samaan aikaan polioon sairastuneita.

Minulle iski kova kuume, jonka seurauksena menetin toimintakykyäni oikeasta jaloistani. Kova kuume jatkui vajaa puolitoista viikkoa, jonka aikana olin paljon tajuttomana. Kunnanlääkäri kävi kotonani katsomassa minua. Mutta hän ei keksinyt mikä minua vaivasi. Luonani kävi myös toinen lääkäri,

joka sitten diagnosoi että minulla on lapsihalvaus.

Pääsin vajaan kuukauden sisällä Helsinkiin Invalidisäätiön sairaalaan. Olin korkeintaan kaksi viikkoa Helsingissä, josta minut siirrettiin Hyvinkäälle Invalidisäätiön kuntoutusosastolle. En muista tarkalleen, miten minua kuntoutettiin. Mutta olin kuntoutusosastolla noin kolme kuukautta. Pääsin sen jälkeen kotiin ja kävelin silloin kainalosauvojen avulla. Minulle tehtiin myöhemmin vuosina useita jännesiirtoleikkauksia. Vuodesta 1955 eteenpäin pääsin jälleen Invalidisäätiölle, jossa minua kuntoutettiin ja pystyin kävelemään sen jälkeen kävelykepillä. Minulle tehtiin myöhemmin lisää jännesiirtoleikkauksia. Viimeinen leikkaus tehtiin vuonna 1970. Jalkaani operoitiin yhteensä seitsemän kertaa.

Olin 1980 luvun alussa kuntoutuksessa KELA:n Turun Kuntoutustutkimuskeskuksessa ja sieltä sain kipinän kuntoutuksen aloittamiseen. Olen sittemmin ollut Peurungun Kuntoutuskeskuksessa yhteensä 13 kertaa. Olen ollut useita kertoja Lehtimäen Opistolla itse maksamillani sekä RAY:n rahoittamilla Suomen Polioliitto r.y:n kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskursseilla. KELA:n maksamaa kuntoutusta sain riittävästi silloin, kun olin mukana työelämässä. Mutta eläkkeelle jäämisen jälkeen en ole päässyt KELA:n kursseille montaa kertaa.

Kävin normaalin kansakoulun ja kansalaiskoulun. Koulun päättymisen jälkeen minulle tehtiin jännesiirtoja, joiden takia jouduin pitämään väli vuoden ennen ammattikoulua. Lähdin vuonna 1961 Invalidisäätiön ammattikouluun radio- ja tv-asentajan koulutukseen. Valmistuin vuonna 1964 ja lähdin saman tien Kurikkaan töihin. Olin kuusi vuotta toisen palveluksessa TV-korjaajana, kunnes yritys siirtyi minun nimiini. Vuonna 1996 jäin eläkkeelle, koska voimani eivät enää riittäneet liikkeen pitämiseen.

Menin naimisiin vuonna 1967 ja tyttärenti syntyi vuonna 1972. Olen vapaa-aikani ollut paljon mukana järjestötoiminnassa. Olen toiminut mm. Kurikan Invalidien varapuheenjohtajana 41 vuotta ja Polioinvalidit ry:n Pohjanmaan osaston puheenjohtajana.

Polion myöhäisoiireet alkoivat vaikuttaa minuun noin viisitoista vuotta sitten. Kävelin silloin yhden kyynärsauvan kanssa ja aloin vähitellen käyttämään toistakin. Ennen pitkää istuin pyörätuoliin ja lopetin kyynärsauvojen käytön, koska oikea käteni ei kestänyt enää rasitusta. Olen istunut pyörätuolissa aktiivisesti nyt viisi vuotta. Minulla on yleistä särkyä usein ja oireena on myös väsymys.

Nykytilanteeni on mielestäni tyydyttävä. En tarvitse avustajaa tai kotiapua, koska vaimoni on auttamassa. Mielestäni tämän päivän lääkärin poliotietämys on todella surkealla tasolla. Polion sairastaneet tietävät itse poliosta enemmän, kuin lääkärit.

En osaa olla muuta kuin polioliainen ja voin vakuuttaa, että kyllä elämäni on ollut ihan hyvää näinkin. Ei poliossa ole muuta huonoa ollut, kuin polion myöhäisoiroiden mukanaan tuomat kivut ja vaivat. Jos en olisi polioon sairastunut, niin minulla ei olisi näin hyviä ystäviä.

Toivo Saarinen

Olen Toivo Saarinen, syntynyt 1946 Helsingissä. Sairastuin polioon Helsingissä vuonna 1960. Veljeni Juhani sairastui polioon samaan aikaan.

Sairauteni alkoi niskakivulla ja korkealla kuumeella. Luonani kävi lääkäri, joka totesi, että minulla on polio. Alaraajani eivät liikkuneet lainkaan, mutta käsissäni säilyi toimintakyky. Minut vietiin lastenklinalle, jossa olin eristysosastolla. Sain siellä käyttöön pyörätuolin. Kuntoutus alkoi kävelyttämällä minua rappusia ylös ja alas. Lastenklinalta siirryin muutaman kuukauden jälkeen Invalidisäätiön sairaalaan. Kuntoutus jatkui Invalidisäätiöllä samaan tapaan, kuin Lastenklinalle. Minut kotiutettiin Invalidisäätiöltä, mutta kävin siellä vuoden ajan kaksi kertaa viikossa kuntoutuksessa.

Siinä vaiheessa pystyin jo kävelemään ilman apuvälineitä. Mutta jouduin joka askeleella lukitsemaan tai ”panemaan takalukoon” polveni ylijentumisen välttämiseksi. Käteni toimivat silloin hyvin. Olen ollut kerran KELA:n maksamalla kuntoutuskursilla Punkaharjun kuntoutuskeskuksessa ja

kerran KELA:n maksamalla kursilla Lehtimäen Opistolla. Sen jälkeen olen käynyt Suomen Polioliitto r.y:n kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskursseilla Lehtimäen Opistolla. Olen saanut mielestäni riittävästi kuntoutuskursseja.

Sain koneistaja-viilarin koulutusta Espoon Ammattikoulussa puoli vuotta. Mutta jätin sen kesken lähtökseni työelämään. Sain Vestolta töitä kaivinkoneen rasvaajana. Olin apupoikana eri työmailla. Olin ollut neljä kuukautta töissä, kun sain mahdollisuuden aloittaa kaivinkoneen kuljettajana. Aloitin kaivinkoneella, jonka merkki oli RP 10. Olin Vestolla töissä vuoden. Jonka jälkeen lähdin toiseen työpaikkaan. Uusi työnantajani oli MV Juslenius. Olin myös siellä töissä vuoden. Kolmas työpaikkani oli Raimalla, jonka palveluksessa tein töitä mm. Konnuksen kanavalla ja Saimaan kanavalla. Ajoin kaivinkonetta yhteensä 43-vuotta. Pitkäaikaisin työnantajani oli Raimalla. Viimeisin työnantajani oli Oulunkylän maanrakennus. Työelämäni päättyi polion myöhäisoireiden takia.

Harrastin kauan aikaa moottoripyöräilyä, mutta jouduin lopettamaan sen koska en voinut luottaa jalkoihini. Menin naimisiin seitsemänvuotiaalla luvulla ja minulla on poika sekä tytär. Tyttäreni on kättilö Jorvin sairaalassa ja poikani ajaa taksia. Pojallani on viisi lasta ja tyttärelläni kaksi, joten minulla on seitsemän lastenlasta.

Polion myöhäisoreet isivät minulle täysin yllättäen yhden yön aikana. Oireet alkoivat kun olin 61 -vuotias. Toinen jalkani halvaantui täysin ja toinen jalkani alkoi tuntua voimattomalta. Myöhäisoreet toivat mukanaan myös yleistä palelua. Jouduin heti pyörätuoliin ja olen siitä lähtien käyttänyt sitä. Ostin myös sähkömopon, etteivät käteni rasittuisi ulkona kelatessa.

En enää pärjää ilman apua, joten minulla käy kunnan kotipalvelusta ihminen auttamassa kylpemisessä. Poikani ja tyttäreni auttavat siivoamisessa sekä kauppa-asioissa ja ruokani tulee kotipalvelun kautta.

Nykypäivän lääkärit eivät edes tiedä mitä polio on, joten en oikein ole saanut minikäänlaista apua esim. jalkojen turvotukseen.

Polio ei ole rajoittanut minua työelämäni aikana ollenkaan. Kuten aiemmin totesin, sain harrastaa moottoripyöräilyä ja tein pitkän työuran, johon olen tyytyväinen. Polion myöhäisoireiden alettua, jouduin kuitenkin totuttautumaan uuteen tilanteeseen, jossa minulla ei ollut voimia tehdä asioita joista pidin.

*Kuljemme kohti kevättä,
kohti valoa nousevaa.*

*Kohti aurinkoa,
joka jää ja lumen sulattaa.*

Valo maan herättää, sen saa kasvamaan.

*Siis kuule kutsuni,
ystäväni ja kulje kanssani,*

Tunne lämpö lempeän auringon sisälläsi.

Ja usko siihen valon voimaan,

Joka meitä, kohti kevättä kuljettaa.

-Kohti kevättä.

Teksti ja kuvat : Heikki Ylönen

Ihan epänormaalia -näyttely Tampereella

Työväenmuseo Werstaassa

- Työväenmuseo Werstas Tampereella on työelämän ja sosiaalishistorian valtakunnallinen erikoismuseo. Museo toimii myyttien murtaajana, YK:n ja sen kehityksen hyväksi. Museokenttä on laaja ja heterogeeninen, sama pätee museoiden taustaorganisaatioihin, kumppaneihin ja sidosryhmiin, totesi vs. museonjohtaja Teemu Ahola avatessaan seminaarin, jossa pohdittiin Ihan epänormaalia -näyttelyn syntyä Tampereella.

Museon tarkoituksena on tukea kestävästä kehityksestä, tasa-arvoa ja solidaarisuutta sekä lisätä ihmisoikeuksien toteutumista.

Marginaalisiin ilmiöihin liittyy usein erilaisia myyttejä. Myytti taas voidaan määritellä kertomukseksi tai uskomukseksi, harhakäsitykseksi tai saduksi. Museon toimintatapoja ovat mm. kokoelmatuominta, näyttelytyö, museo-opetus, tapahtumatuominta, julkaisu- ja tiedotustuominta.

Professori Tom Shakespeare University of Sydney:stä luettiin vauhdikkaassa ja energisessä luennoissaan "Our statures touch the skies" (simultaanitulkattu) historiasta vammaisia henkilöitä, jotka ovat tehneet jotain, mutta joista emme tiedä, että he ovat olleet myös vammaisia, kuten:

- Roosevelt, Yhdysvaltain presidentti (sairasti polion), Isaac

Newton (halusi tutkia asioita, otti eräänä päivänä neulan ja työnsi sen silmäänsä), Chegevara (kärsi vaikeasta astmasta, hänestä tuli julma muuta kohtaan), Virginia Woolf (ei pystynyt ottamaan kritiikkiä vastaan, kärsi vakavasta masennuksesta, käveli lopulta jokeen), Jefferson, Winston Churchill (hänellä oli Aspergerin oireyhtymä ja oli masentunut), Mozartilla oli Tournetten syndrooma, Goya (espanjalainen maalari, kuu-routui), roomalainen keisari Claudius (CP-vamma, kuolasi, änkytti), Egyptissä kääpiöt olivat kuninkaita, Syyrian Alepposta oli kotoisin poliittinen radikaali, vegaani ja sokea, Florence Nightingalella oli mielisairaus...

- Mietittäväksi: pitäisikö lakata piilottelemasta vammaisuutta? Mitä ihmiset tarkoittavat, kun ovat ylpeitä vammastaan?

Lounastauon jälkeen pohdittiin sytereotyyppejä vammais-käsityksiä. Luennoitsijoina olivat Mustat lasit - Vammaisuus valkokankaalla ja televisiossa -kirjan suomentajat Sanni Purhonen ja Idastiina Räsänen. Vammaisuus on usein naurun ja vitsin kohteena, vammaisuus sokeutuu, koska on ilkeä (kotim. elokuva Levoton veri), vammaisuus on taakka tai hylkiö, epäseksuaalinen tai jopa vammaisuus tekee itsemurhan, mikä on jalo teko muille.

Toiminnanjohtaja Kalle Könkkö Kynnys ry:stä kysyi Into-hoimot näyttelyn taustalla -luennoissaan, mikä meidän ryhmän historia on ja mikä on meidän ryhmä. Mistä ollaan tekemässä näyttelyä, vammaisuudesta vai vammaisuuden historiasta? Historiasta puhuvilla on aikaa. Kuka minä olen? Mitä ollaan koettu? Miten on selviydytty?

Könkkö puhui myös vammaisten kidutuksesta ja luetteli esimerkkeinä sairaalat, erityisopetuksen ja hullujen huoneet. Nämä tekivät puhujan mielestä hyvällä pahaa, ja Suomen valtion pitäisi pyytää anteeksi. Unohtaa ei pidä myöskään, että kuurojen opetus kiellettiin sadaksi vuodeksi. Erityisopetus pitäisi toiminnanjohtaja Könkkölän mielestä lopettaa.

Mielenkiintoisempia, kuin nämä rakenteet, on se, että eri tahot antoivat periksi ja näyttely saatiin pystyyn. Me tarvitsemme vammaisia ihmisiä kertomaan vammaisuudesta! Ajatellaanpa vaikka, että miehet kirjoittaisivat naisen historiasta...

Näyttelyn sisältökysymyksistä luennoivat intendentti Susanna Eskola Hyvinkään kaupungin-museosta ja suunnittelija Jenni-Juulia Wallinheimo-Heimonen Kynnys ry:stä.

He totesivat aluksi, että yhteisen sävelen löytäminen tulisi

olemaan vaikea. Jo diagnostisista syistä ihmisillä on erilaisia taustoja, mutta näkökulmaksi valittiin kuitenkin vammaisten oma kokemus. Sain sen käsityksen, että Wallinheimo-Heimosen mielestä tämä näyttely olisi monelle nuorelle ensimmäinen kokemus vammaisuuteen. Hänen mukaansa nuoret liittävät vammaisuuteen automaattisesti sen, että vammaisuus on sademetsien tavoin säilyttämisen arvoinen asia. No.

Susanna Eskola olisi kaivannut enemmän vammaisten omia tunnekokemuksia. Tärkeäksi nousi myös, että vammaiset saisivat itse tietoa omasta historiastaan.

Yli kuulimme luennot "Tavoitteena kaikille saavutettava", visuaalinen suunnittelija Kati Lehtinen, Työväenmuseo Werstas, "Näyttelyn verkkojulkaisun saavutettavuusratkaisut", muotoilija Outi Ugas, Hahmo Design Oy, sekä "Poikkeuksellinen porukka - näyttely prosessina ja yhteistyönä", museonjohtaja Tiina Naukkarinen, Kuurojen museo ja museopedagogi Marjatta Levanto.

Rämppä

Kiersin näyttelyn. Haluan ehdottomasti käydä siellä uudelleen! Kiehtovia esineitä oli monia, esim. ikivanha rämppä ja puujalka.

Mietin kuitenkin vammaisuuden monimuotoisuutta ja sitä, mikä lopulta on vammaisuutta. Pidän näyttelyn runsaasta valokuva-aineistosta, sillä kuvissa näkyi ihmiset, ilmeet, asennot (alistuneisuus) ja - tietenkin - suhtautuminen erilaisuuteen.

Tämä näyttely on avoinna toukokuun loppuun, suosittelen!

Rauman vinkkelist

Vuodet vaihtuu

U skomatonta miten nopeasti aika rientää ja vuodet vierivät.

Taas on tullut aika valmistautua pitämään yhdistyksemme vuosikokous. Vuosi 2011 kului yhdistyksemme toiminnan osalta aika pitkälti jo perinteisiksi luokiteltavien asioiden kanssa.

Osastomme toimivat kiitettävästi järjestämällä erilaisia tilaisuuksia ja mikä tärkeintä henkilökohtaista kuntoutusta eli ns. HEKU-jaksoja.

Haluan kiittää jäsenistöämme ahkerasta työstä Pieni-Ele keräyksen osalta. Osallistuimme kiitettävästi lipasvahtitoimintaan. Tämän kertainen Pieni-Ele keräys toteutettiin presidentin vaalien yhteydessä. Tälle vuodelle osuvat vielä kunnallisvaalitkin, toivottavasti jaksamme vielä hoitaa senkin lipaskeräysehävän. Jokainen euro on tarpeen! Meillä toimintavuosi ja tilivuosi on aina kalenterivuosi, joten nämä keräystulot näkyvät vasta vuoden 2012 tilinpäätöksessä.

Polioinvalidit ry:n vuosikokous pidetään 28.04.2012 Helsingissä ja pitopaikkana on jo tutuksi käynyt Valkeatalo. Kokouksessa ovat esillä mm. 2011 tilinpäätös ja toimintakertomus sekä vuoden 2012 talousarvio ja toimintasuunnitelma, tietenkin myös henkilövälinnat. Tervetuloa joukolla mukaan, keskustelemaan ja päättämään.

Vuonna 2003 järjestettiin polioprojektin yhteydessä "poliokysely". Silloin lähetettiin kaikille yhdistyksemme jäsenille kyselylomakkeet. Tähän kyselyyn jäsenistömmme vastasi kiitettävästi, vastausprosentti oli muistaakseni yli 90-prosenttia.

Toiveenani on ollut pitkään, että voitaisiin toistaa tämä kysely samoille henkilöille kuin edellisenkin kysely, jolloin olisi vertailupohjaa ja voisimme nähdä miten polio on vuosien aikana "kehittynyt".

Nyt tästä toiveestani on tulossa totta, sillä jatkokysely toteutetaan kuluvan kevään aikana.

Luotan siihen, että jäsenistömmme tulee tälläkin kertaa vastamaan kiitettävästi tähän "poliokyselyyn".

Uskon, että kysely ja sen tulokset tulevat saamaan huomiota ja näkyvyyttä myös kansainvälisesti.

Kyselyn tuloksia tulemme hyödyntämään jatkossa laajasti myös edunvalvonnassa.

Toinenkin asia, joka näyttäisi saavan ns. tuulta siipiensä alle, on "vihreän kirjan" eli Polio ja polion myöhäisoreyhtymä- kirjan päivittäminen ja uuden painoksen ottaminen, koska aiempi painos on loppu.

Tavoitteena on myös pienemmän esitteen tekeminen polion myöhäisoreista. Se olisi helppo antaa esim. lääkärille. Esitteestä voisi lukea perusasiat siitä, mitä tulisi huomioida polion osalta erilaisten hoitotoimenpiteiden yhteydessä.

Edellä kerrotut asiat ovat toteutumas- sa kaikki ehkäpä jo vuoden 2012 aikana. Omalta osaltaan nämä asiat mahdollistaa Pieni-Ele keräyksen tuotto. Emme siis ole turhaan istuneet lipasvahteina, kiitos teille kaikille jotka olette jaksaneet ja kyllähän ME jaksamme vielä syksyn kunnallisvaalitkin, vai kuinka?

Kaunista kevättä kaikille!

Rauno Nieminen

Polioinvalidit ry:n puheenjohtaja

Suomen Poliohuollon puolelta

Uusi vuosi on jälleen edennyt siihen vaiheeseen, että talven selkä alkaa tahtumaan ja kuljemme hyvää vauhtia kohti kevättä ja kauan odotettua kesää.

Järjestötoiminnan kannalta tämä vuosi käynnistyi todella poikkeuksellisen varhain. Se johtui siitä, että Suomessa käytiin presidentinvaalit. Oikein kahteen kertaan, että saatiin varmistettua maalle hyvän presidentin valinta seuraavaksi kuudeksi vuodeksi. Edesmennyt valtioneuvos Johannes Virolainen sanoi joskus takavuosina vaalien jälkeen jotenkin siihen malliin, että ”kansan on sanansa sanonut ja pulinat pois.” Taisivat muuten olla eduskuntavaalit. Mutta sama totuus koskee kaikkia vaaleja. Onnea ja menestystä uudelle presidentille.

Suomen Polioliitto r.y. oli ensimmäistä kertaa mukana presidentinvaalien yhteydessä järjestetyssä vammais- ja terveysjärjestöjen järjestämässä vaalikeräyksessä, joka tunnetaan nykyisin nimellä ”Pieni Ele.” Poliojärjestöjen osalta käytännön työstä, eli keräyslippaiden vaihtamisesta vastasivat Suomen Polioliitto r.y:n jäsenjärjestöjen (Polioinvalidit r.y. ja Suomen Poliohuolto r.y) jäsenet. Kiitos teille kaikille arvokkaasta vapaaehtoistyöstä. Erityiset kiitokset kuuluvat tietysti kaikille teille, jotka raotitte lompakkoanne keräyksemme hyväksi.

Vuosikokous

Järjestötoiminnan tärkein vuosittainen tapahtuma on sääntömääräisen vuosikokouksen järjestäminen.

Suomen Poliohuolto r.y:n sääntömääräinen vuosikokous pidetään lauantaina 12.5.2012 Ruskeasuon koululla Helsingissä.

Kokouskutsu on julkaistu tässä lehdessä sivulla 4 ja julkaistaan

Pelintiimellystä Marjolassa.

sääntöjen määräyksen mukaan valtakunnallisissa päivälehdissä. Kokouksesta muistutetaan myös kevään jäsenkirjeessä, jossa kerrotaan ajankohtaisista asioista ja lähiajan tapahtumista.

Kokouspäivän ohjelmaan sisältyy tällä kertaa myös opastettu tutustumiskierros koulun tiloissa, sekä perinteinen kokouslounas, jonka yhdistys tarjoaa kaikille kokoukseen osallistuville.

Lounaalle osallistuvien tulee ilmoittautua toimistolle puh.09-686 0990 tai sähköpostitse osoitteella kirsti.paavola@polioliitto.com viimeistään

07.05.2012 mennessä. Tervetuloa päättämään yhdistyksen asioista.

Lomailutoiminta

Tiedän, että yksi odotetuimmista tapahtumistamme vuosittain on kesän lomailutoiminta.

Suomen Poliohuolto r.y:n lomat, jotka ovat ainoastaan yhdistyksen omien varsinaisten jäsenten haettavissa, järjestetään myös tänä kesänä Loma- ja kokoushotelli Marjolassa Lappeenrannassa ajalla 16.7.-22.7.2012.

Olemme varanneet lomalaistemme käyttöön kaikki Marjohovin 2-henkilön huoneet, joihin voidaan majoittaa yhteensä 24 lomalaista.

Marjolan lomat ovat täysihoitotomia, joihin sisältyy majoitus 2-henkilön huoneissa, aamiainen, lounas, päiväkahvi, päivällinen ja ohjattua ohjelmatointia lomalaisten toiveiden mukaisesti.

Yhdistyksen hallituksen päätöksen mukaan lomat ovat maksuttomia hakemusten perusteella valittaville jäsenille, sekä niiden hakijoiden henkilökohtaisille avustajille, joiden avustajan tarve perustuu voimassa olevaan vammaispalvelulain mukaiseen päätökseen henkilökohtaisesta avustajasta.

Muiden avustajien tai seuraajien osalta omavastuu on 230 €. Mahdollisten retkien kustannukset jäävät lomalaisten itsensä maksettaviksi.

Lomat haetaan viereisellä sivulla olevaa lomahakemusta käyttäen. Hakemusten tulee olla perillä 31.5.2012 mennessä.

Yhdistyksen hallitus valitsee lomalaisten. Valinnoista ilmoitetaan hakijoille 15.6.2012 mennessä.

Marjolan lomien vaihtoehtona yhdistys myöntää varsinaisille jäsenilleen lomailutukea omavalintaisessa lomakodissa vietettävään lomaan. Lomailutuen määrä on 100 €. Lomailutuet haetaan vapaamuotoisilla hakemuksilla, jotka lähetetään yhdistyksen toimistolle. Hakemusten tulee olla perillä 31.05.2012.

Lämpimät terveiset ja hyvää kevään odotusta!

Leo Hänninen

Suomen Poliohuolto ry puheenjohtaja

SUOMEN POLIOHUOLTO R.Y.

Kumpulantie 1 A 6 krs
00520 Helsinki
puh. 09-6860 990

LOMAHAKEMUS MARJOLAAN 16.7.-22.7.2012

Hakijan tiedot

Nimi _____ Syntymäaika _____

Lähiosoite _____ Puhelinnumero _____

Postinumero _____ Postitoimipaikka _____ Kotikunta _____

Käyttämäni apuvälineet

Avutarve

Mukanani tulee henkilökohtainen avustaja _____
Avustajan nimi _____

En tarvitse apua

Tarvitsen apua, missä?

Lisätietoja

Päiväys _____ Allekirjoitus _____

Hakulomake tulee postittaa Suomen Poliohuolto ry:n toimistolle 31.5.2012 mennessä.

Pääkaupunkiseudun osasto

Allasvoimistelua Sairaala Ortonin altaalla

Osastomme järjestää osaa-erien fysioterapeuttien ohjauksessa edelleen allasvoimistelua sairaala Ortonin altaalla. Ryhmä koostuu torstaisin klo 13.30 - 14.15, josta jumppaa klo 13.30 - 14.00 ja vapaata uintia klo 14.00 - 14.15. Kevätkauden maksu on 45€, joka maksetaan Polioinvalidit ry:n tilille Sampo Pankki 800013-222875. Tule hoitamaan kuntoasi!

Tutustumisretki Fazerilaan 11.4.

Useiden lasten – ja lapsenmielisten – unelma täyttyy heidän vieraillessaan Fazerin makeistehtaalla Vantaalla. Vierailuperinne Fazerilla on alkanut jo 1900-luvun alussa. Nykyään n. 50.000 ihmistä vierailee vuosittain Vantaan tehtaalla. Osastommekin päätti mennä tutustumaan Fazerin historiaan ja ”karkkien” valmistukseen 11.4. klo 14.30. Ilmoittautumiset toimistolle puh. 6860 9930 viimeistään 4.4. Fazer soveltuu myös pyörätuolin käyttäjille. Vierailu on ilmainen.

Pyynikin kesäteatteri 6.7.

Menemme katsomaan uutta kotimaista musiikkikomediaa ”Kuuma kesä 85” Pyynikin kesäteatteriin Tampereelle perjantaina 6.7. Työryhmä Heikki Syrjä - Riku Suokas-Heikki Vihinen ovat kirjoittaneet Pyynikille uuden musiikkikomedian, joka kertoo mitä päähenkilöiden elämässä tapahtuu kesän 1985 aikana. Lokomon duunari Tommi Turmiola kohtaa vaalean kaunottaren Karoliinan ja lempi leiskahtaa. Karoliina on kuitenkin vain hetkeksi pysähtynyt Tampereelle jatkaakseen kesäreissuaan poikaystävänsä Reksun bändin keikkabussissa pieniä rock-festivaaleja kiertäen. Palavasti rakastunut Tommi lähtee jäljittämään Karoliinaa. Pääparina nähdään Sami Hintsanen ja Kaisa Mattila. Musiikkikomediassa kuullaan Eppu Normaalin, Juicen ja Popedan kappaleita.

Ennen teatteria käymme ruokailemassa ravintola Natalissa

Lähtö Tampereelle Paavo Nurmen patsaalta klo 9.00. Matkan hinta, joka sisältää matkan, teatterilipun ja aterian on jäseniltä 45€ ja ei jäseniltä 60€. Sitovat ilmoittautumiset 25.5. mennessä toimistolle puh 6860 9930 ja maksut on maksettava Polioinvalidit ry:n

tilille Sampo Pankki 800013-222875 15.6. mennessä.

Torstaikerho

Torstaikerho kokoontuu edelleen kuukauden toisena torstaina klo 15.00 – 17.00 toimistolla Kumpulantie 1 A 6. krs

Huhtikuu: 12.4. Leena Saari tulee kertomaan Maailman mittainen ry:n kehitysyhteistyöstä.

Toukokuu: 10.5. Kevätlounas Café Ursulassa klo 13.00. Hinta jäseniltä 10€ ja ei jäseniltä listahinta.

Tervetuloa mukaan tapahtumiin!

Johtokunta

Varsinais-Suomen osasto

Vuosi alkoi osastolaisten ahkeroinnilla lipasvahteina Pieni Ele-keräyksen merkeissä Presidentinvaalit 2012 yhteydessä. Osastolle tulevasta rahasummasta emme pysty vielä kertomaan, tilitykset vievät oman aikansa. Kiitos työpanoksestanne ja palataan tuohon tulokseen myöhemmin. Syksyllä tarvitaan jälleen kerääjiä, silloin taas pistetään parastamme, eikö?

(Kuntavaalit ovat 28.10.2012 ja ennakkovaalienestys 17.- 23.10. 2012)

Toimintasuunnitelman/talousarvion mukaisesti tulemme käyttämään keräysvaroja jäsenistön hyväksi, suunnitelmissa on mm. teatteria ja matkoja.

Tapahtumista tiedotetaan jäsenkirjeellä tai seuraavissa Poliolehdissä.

Syksyn HEKU-kurssi toteutetaan, kurssin tarkempi ajankohta ilmoitetaan myöhemmin.

Kevään odotusta

Johtokunta

Tampereen osasto tiedottaa

Vuosikokous ja Sealife

Pääyhdistyksen vuosikokous ja käynti Linnanmäen Sealifessa la 28.4.2012 Polioinvalidit ry:n vuosikokoukseen Helsinkiin la 28.4.2012 järjestämme yhteiskuljetuksen. Kokouksen ja lounaan jälkeen käymme tutustumassa meren ihmeisiin Linnanmäen

Sealifessa. Matkat 5€ ja lippu Sealifeen 9€ sekä vuosikokous lounaan voi maksaa paikan päällä.

Vappulounas ti 1.5.2012

Kokoonnumme juhlimaan ”sisäruokintakauden” päättymistä yhteisen vappulounaan merkeissä ti 1.5.2012 klo 13 ravintola Kiewariin, Pietilänkatu 5, Tampere. Ota yhteyttä Tuulaan puh. 0400-806 052 mieluiten 16.4.2012 mennessä pöytävarauksen varmistamiseksi. Lounas maksetaan paikan päällä.

Likkojen Lenkki la 19.5.2012

Suomen Paras Naisten Tapahtuma - Tampereella la 19.5.2012. Tapahtuma on suunniteltu esteettömäksi ja kahdesta lenkkireitistä toinen noin 2,5 km mittainen reitti soveltuu muun muassa pyörätuolilla avustajan kanssa liikkuville. Lisätietoja tapahtumasta ja ilmoittautumisjärjestelmä löytyvät osoitteesta: www.likkojenlenkki.fi

Kesäpäivät Peurungassa la-su 16.-17.6.2012

Polioiliiton kesäpäiville Peurunkaan järjestetään yhteiskuljetus Tampereelta. Lisätietoja lähtöajoista myöhemmin.

Kesäretki Sastamalaan pe 20.7.2012

Retken ohjelmaan kuuluu mm. tutustumiskäynti Pyhän Olavin kirkkoon. Lisätietoja myöhemmin jäsenkirjeessä.

Kuntoviikonloppu Apilassa la-su 1.-2.9.2012

Laittakaa päivät kalenteriinne. Lisätietoja myöhemmin.

Vesijumppa lämminvesialtaassa jatkuu maanantaisin klo 16.00-17.00 Viola kodilla, Juhlalalonkatu 4, Tampere.

Salijumppa jatkuu torstaisin klo 11 Tampereen Kuntouttamislaitoksella, Kytälänkatu 5.

Yhteydenotot ja ilmoittautumiset:

Pirjo Karin-Oka puh. 041 533 8755 tai Leila Lahti-Pätäri puh.040 700 1257

Tervetuloa mukaan tapahtumiin!

Johtokunta

Osastojen tapahtumia ja lisätietoja Polioiliiton nettisivuilla osoitteessa www.polioliitto.com

Pohjanmaan osasto

Olemme taas menossa vuosikokoukseen 28.4.2012 Valkeaan Taloon Helsinkiin. Osastomme järjestää yhteiskuljetuksen. Ilmoittautumiset Gonvorille puh. 06-3172378 tai 0500167547.

HeKu-kuntokurssi Järjestetään Lehtimäen Opistolla 28.-30.5.2012. Kurssipaketin hinta 230€/hlö, josta itse maksetaan puolet 115€. Kurssilaisia toivotaan 15-20 ja minimi on 10 henkilöä.

Peurungon kesäpäivien 16.-17.6.2012 yhteiskuljetuksen omavastuuosuus 20 €/hlö

Syksyllä 1.-2.9.2012 vietämme ”sato-kauden päättäjaisia” kuntoilun merkeissä Kalajaisjärven leirikeskuksesta Ilmajoella.

Tarkemmat tiedot jäsenkirjeessä.

Tiedustelut sihteeri Veikko Hemminki 0400 262801

Hyvää kevättä ja toivotaan runsasta osallistumista tapahtumiin.

Johtokunta

Savon osasto

Riemumielin kohbi kesää sinäkin kulje. Anna auringon poskia kutittaa ja talven portti sulje...

Tässä ensitietoa tulevasta osaston tapahtumista

Kesäteatteri

Kesäteatteri Tammenrannan, esitystä ”Tulipään tyttäret” menemme katsomaan heinäkuulla. ”Kulttuurielämyksiä” retki Lapinlahdelle elokuulla.

Heku-kurssi Kruunupuistossa 29.8-1.9.2012.

Tarkempia aikoja ym. tietoa tapahtumista tulevassa jäsenkirjeessä.

Yhteydenotot:

Iiris Karvinen, 0400 649677

Esko Timonen, 0400 645182

Tervetuloa mukaan

Johtokunta

Lahden osaston vuosikokouksesta.

Pohjois-Suomen osasto

Kerhotoiminta keväällä

Rovaniemen kerho

Kaupungin eläkeläistilat, Valtakatu 31, kerran kuukaudessa torstaisin 8.3., 12.4., 10.5., ja 9.6. kello 17.00-19.00

Lisätietoja Pentti Autti puh. 040-5368401

Oulun kerho

Keskiviikkona 14.3., 11.4., klo 18.00 Tupoksen ABC-asema, Liminka. Torstaina 10.5.2012 kokoonnumme Jatuliin, Haukiputaalle ja aloitamme jo klo 15.00. Lisätietoja Ulla Kurvinen puh. 040-5320223. Soittele mukaantulosi Ullalle tarjoilutilauksen vuoksi!

Kemin kerho

Vesijumppaa kerran viikossa tiistaisin lämpimässä altaassa Palvelukeskus Purola, Purolankatu 1,94200 Kemi, Lisätietoja Inkeri Kaakkuriniemi puh. 0400-703588

Kajaanin kerho

jatkaa myös kokoontumisia. Yhteydenotot paikallisiin jäseniin.

Osallistuminen valtakunnallisiin tapahtumiin

Polioinvalidit ry:n vuosikokous 28.4.2012 klo 12.00 Helsinki Valkea Talo. Oulusta mahdollisuus lentää Helsinkiin halvoilla lipulla, jos ne tilataan ajoissa yhteistilauksena. Pääyhdistys avustaa matkakuluissa. Ota yhteys Ullaan puh. 040-5320223 mahdollisimman nopeasti.

Suomen Polioliitto ry:n kesäpäivät Peurungassa 15.-17.6.2012, Osasto avustaa lähtijöitä, joten taas yhteys Ullaan.

Kaikista asioista (mm. elo- syyskuussa pidettävästä HEKU-kuntoutuksesta Rokualla) lisätietoja tulevassa jäsenkirjeessä.

Mukavaa kevättä!

Johtokunta

Lahden osasto

Ennakkotietoa Lahden osaston tulevista tapahtumista:

Heinolan kesäteatteriin sunnuntaina 22.7.2012 klo 15 näytökseen ”Munaako Herra Ministeri”, rooleissa Puntti Valtonen, Antti Litja, Jaana Saarinen, Risto Kaskilahti, Jaakko Saariluoma, Krisse Salminen, Jussi Lampi, Sari Puumalainen, Helena Vierikko ja Antti Lang, on varattu 15 lippua.

”Energiaa harjuluonnosta” eli Punnaharjun Kruunupuisto kutsuu HeKu -kuntoutukseen 16.8. – 18.8.2012 väliseksi ajaksi.

Tervetuloa mukaan!

Lahden osaston johtokunta:

Ritva Jokela puheenjohtaja
Esko Viemerö varapuheenjohtaja/rahastonhoitaja
Seija Valkonen sihteeri
Rauno Kurki
Matti Vainio
Pirkko Tuominen
Marja-Liisa Toivonen.

Suomen Polioliitto ry:n valtakunnalliset tapahtumat vuonna 2012

Kesäpäivät

Valtakunnallisia kesäpäiviä vietetään 16-17.06.2012 Kuntoutuskeskus Peurungassa Laukaassa.

Kesäpäivillä asiaa oman hyvinvoinnin ylläpidosta, tutustumme uuden allasosaston palveluihin ja viihdymme yhdessä sisällä ja ulkona.

Syystapahtuma

Pääkaupunkiseudun osasto juhlii 20-vuotista toimintaansa 22-23.09.2012 Marina Congress Center. Juhla lauantaina 22.09.2012!

Tervetuloa!

Lämpimät kiitokseni kaikille minua merkkipäivänäni muistaneille.

Kuvassa tuokio yhteisestä juhlasta herra 7 v kanssa, yhteinen juhla, yhteinen kakku, kumpikin puhalsi!

Juhani Kivipelto

Kela

Vaikeavammaiset eivät saa kuntoutusta yhdenvertaisesti

Vaikeavammaisten kuntoutuksen kytkentä lainsäädännössä Kelan vammais- ja hoitotukeen aiheuttaa ongelmia asiakkaille.

Kuntoutuksen järjestämisen yleinen vastuu on säädetty julkiselle terveydenhuollolle, siltä osin kuin kuntoutus ei kuulu muiden tahojen järjestettäväksi. Vaikeavammaisten lääkinnällisen kuntoutuksen järjestäminen tuli Kelan lakisäätteiseksi toiminnaksi vuonna 1991. Saadakseen Kelan järjestämää kuntoutusta vaikeavammaisen henkilön tulee olla alle 65-vuotias ja hänen tulee saada vähintään korotettua alle 16-vuotiaan vammaistukea, korotettua 16 vuotta täyttäneen vammaistukea tai eläkettä saavan korotettua hoitotukea.

Kelan tutkimusosaston selvityksessä kuvataan niitä erityistilanteita, jotka ovat syntyneet Kelan järjestämisvelvollisuuden alaisen

vaikeavammaisen kuntoutuksen ja vammais- ja hoitotukikytkennän seurauksena. Tämä kytkentä on johtanut toimintamalliin, jossa ikä ja työkyky ovat vaikuttaneet vaikeavammaisen kuntoutukseen oikeutetun kohderyhmän määrittämiseen tavalla, joka ei liene lain alkuperäinen tavoite.

Vain noin 10 % Kelan vaikeavammaisten kuntoutusta saaneista kuuluvat aktiiviseen työvoimaan, ja merkittävä osa lapsena vaikeavammaisten kuntoutusta saaneista menettää tämän oikeuden viimeistään täytettyään 16 vuotta. Kytkentä ei takaa vammaisten henkilöiden yhdenvertaisen kuntoutuksen toteutumista, minkä vuoksi Kelan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvat henkilöt tulisi määrittää uudelleen. Tässä selvityksessä ei arvioida kuntoutusta koskevan lainsäädännön muita uudistamistarpeita, joskin osa lain ongelmakohtista tulee selvityksessä esille.

Lääkinnällisen kuntoutuksen järjestämisvelvollisuutta koskevaa lainsäädäntöä kehitettäessä on varmistettava, että yksilö saa asuinkunnastaan riippumatta yhdenvertaisesti ja oikea-aikaisesti lääketieteellisesti perusteltua kuntoutusta tarpeen, ei vammaisvaikeusasteen, perusteella.

Hyvä ja asiakaslähtöinen kuntoutuskäytäntö on mahdollista järjestää monen toimijan yhteistyöllä, mutta se edellyttää lainsäädännön selkeyttämistä, koulutusta ja kansallisesti yhteistä näkemystä olemassa olevien resurssien käytöstä. Vammaisten henkilöiden yhdenvertaisen, tarve- ja tavoitelähtöisen kansallisen kuntoutuskäytännön rakentuminen edellyttää myös koordinoitua kuntoutuksen ohjausta ja kuntoutuksen tutkimuksen lisäämistä, jotta kuntoutuksen kohdistumista, ajoitusta, tavoitteellisuutta, prosessia ja vaikuttavuutta sekä vaikutusten seuranta voidaan parantaa.

Erkki Rafael Lahti

s. 17.12.1938 Kiikala
k. 28.12.2011 TYKS

Johtokuntamme jäsen Erkki (Eki) Lahti poistui keskuudestamme ennen vuoden vaihtumista. Sain tiedon tapahtumasta heti tammikuun alussa. Viimeksi osastomme joulujuhlissa Ekin tavanneena ja vielä joulun alla puhelimesta keskusteltua yllätykselliseltä, näinhän se on.

Eki oli innokas kesä- ja retkeilypäivien kävijä ja sieltä me poliolaiset hänet muistamme. Hän oli positiivisesti asioihin suhtautuva, ei valittanut vaikka aiheittakin olisi varmaan ollut.

Hän kuului myös siihen miehille niin tyypilliseen ryhmään, jotka ajattelevat, että lääkärin vastaanotolle mennään vain pakottavassa tilanteessa.

Ekin muistamme miehenä, joka oli tarkka pukeutumises-taan. Asioita pohdiskelevana, päätöksiä sai häneltä odottaa joskus pitkään.

Eki tuli osastomme jäseneksi 80-luvun alkupuolella ja oli mukana johtokuntatyöskentelyssä 90-luvulta asti. Eki sairastui polioon alle viisi vuotiaana, mikä vasta murrosikäisenä tarkemmissa tutkimuksissa vahvistettiin polioksi. Nuoruuden rakas harrastus oli kalastus kotiseudun Kiikalan järvissä ja kotiseudusta hän puhui kauniisti vielä vanhanakin ja pyrki käymään kotiseudullaan vähintään joka kesä.

Kiikalasta Naantalien kautta Turkuun muuttanut Eki nautti kulttuuripalveluista, teatteri ja konsertit antoivat arkeen vaihtelua. Ulkomaan matkailu hyvän ystävänsä kanssa antoi paljon mukavia muistoja, joita Eki mielellään kertaili keskusteluissaan. Useita kesä Eki vietti Turun Seudun Invalidien lomakodilla Koivukankareella ja oli aina valmis järjestämään polioitten tilaisuuksia lomakodilla.

Saattoväkeä muistotilaisuuteen Epitihiaan kerääntyivät sukulaisten lisäksi Ekin nuoruusajan ystäviä, naapureita ja yhdistysystäviä. Jari-veljen muistopuhe ja kiertämään laitettujen Ekin ottamat valokuvat toivat läsnäolijoille hyvät muistot Ekin elämän varrelta.

Jäähyväiskukat on laskettu arkulle Pyhän Ristin pienessä kappelissa. Siunaustilaisuus voi alkaa, hiljentykäämme Ekin arkun ääreen.

Jäät muistoihin

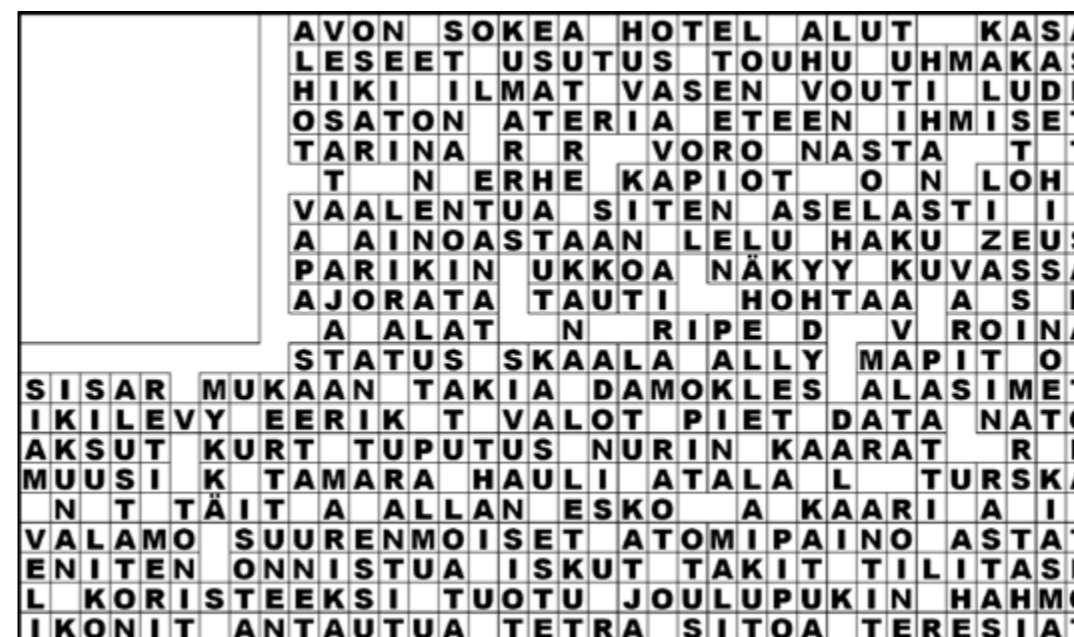
Lauri Jokinen

Polioinvalidit ry, Varsinais-Suomen osasto

Finnreha-Handi Finland Oy/Ltd
Potkuriportti 4
14200 Turenki

Puh 03 6122 200
Fax 03 6122 400
Gsm 050 5692056
email finnreha@handifinland.com
www.handifinland.com

Poliolehden 4/2011 ruudukon voit- tajat

I palkinto, 10 €,
Kia Sepponen, Helsinki
II palkinto, 6 €,
Kyllikki Laulaja, Kurikka
Onnea!

Kesäpäivät Peurungassa

Tervetuloa valtakunnallisille kesäpäiville
Kuntoutuskeskus - Kylpylä Peurunkaan

16-17.6.2012

Ohjelmassa uintia, ulkoilua ja yhdessäoloa.

Ilmoittautumiset ja lisätiedot poliojärjestöjen toimisto
puh. 09-6860990 tai s-posti: kirsti.paavola@polioliitto.com.

Tarkempia tietoja jäsenkirjeessä!

Polioinvalidit ry:n paikallisosastot järjestävät tapahtumaan yhteiskuljetuksia.

Kaikki mukaan!

Suomen Polioliittory

